

Naučení

Sacátku

Křesťanského Svědka,

w čtyrech částkách obsažené

I.

W důkladném Nawedení k pravému Pořádku, a Wjve w Bohu.

II.

W sprostné Spráwě, kterak Písma swatě k užiteč němu Wzdělání čteno býti má.

III.

W Naučení w dle Písma swatého daném, kterak se právě a Bohu libě mohliti máme.

IV.

W kratičkém Zkussowání, zdalíž opravdiwau Wjru w Křysta máme neb ne?

Ž německého gazyku přeložené, a Na žádost pobožných lidí po druhý krát wydané

Henrycha Milde,

ze Sslagenthjna w Knížectstwj Magdeburskem.

Wytisštěno w Halli

w Jana Justina Gebauera, Roku 1736.

Luc. 13. v. 23. 24.

Rekl Gejssowi geden : Pane! co, nemnozy
gsaa ti, kterj spaseni byti magj? On pať
rekl gim : Snažigte se wcházeti těsnau
branau: neboť (pravim wám) mnozy
wšplowaz budau wjiti, ale nebudau
mocy.

* * *

Brána gestit vřká, žádný bez snažowánj,
Bez boge nepřigde kdy w odpočiwánj.
Po wálce wjtěštwj, bogi následuge
Koruna, takť wěrnost Bůh wždy odplacuge.

Předmluva.

Slyš čtenáři! Zde kladu se tobě před oči knizečka, která slyce podle závaží malá, ale takť gest sporádána, že se z ní gádro skutečného a pravého Křesťanství z milosti Boží naučiti můžeš. Wěr té Wypowědi Spasitele twého, že Cesta do Nebe gest welmi vztá, a brána těsná, kdez toľ musíš Křesťan mnoho složit, gestliže chce s krze ni progiti. Ne wěr twému vlastnjmu srdcy, neb to čini Cestu gen wzdychy šširokau, hledage z vzté Cesty wšseligak wy-
B z stau

naučiti / aby tě zdrželo od Cesty
 k životu / kteráž syce w tomto ča-
 se wede k zahynutí starého Ada-
 ma / skrz každodenní zapření sebe
 samého / ale po wýchodu radosti a
 weselím tě fortunuge : Když na
 proti široká a oklamáwagjch Ce-
 sta hříchů syce krátkau rozkoš a
 weselí časné slibuge / ale k we-
 čnému zahynutí s tebau pospichá.
 Wyzň! wywol co neylepšího gest /
 čas gest krátký. Protož čas wy-
 kupůg, dage pozor na wnitřnj grunt
 dusse twé / když Bůh skrze moc
 živého slowa swého tentýž po-
 hybuge, o prospěš, a pokor se w mod-
 litbě před ním skrz wynaložení
 milosti tě / kteráž tě předessla / a
 twé srdce pomzбудila / wzhwage-
 ho / aby on to dílo Wiry a žiwos-
 ta nowého w tobě dokonati ráčil ;
 A gíst buď zagístě / že ten Bůh
 Werný

wěrný w tobě mage dílo své, to
 tak powede, že ty z temnosti wy-
 weden gsa, dítětem světla, nybrž
 Bratrem Krystovým a spolu dě-
 dicem geho se staneš. Powaz do-
 bre tu nepřewýssenau sláwu, kte-
 réž wěřící w swém Spasiteli do-
 sahují, když oni w něm, tom
 požehnaném kořenu a winném kme-
 nu, gakožto žiwé a mladistwé ra-
 tolesti wstřípeni býwají; Takowé
 rozgimání welikau moc dá srdcy
 twému. Oni zagisté od něho při-
 gimají obživujícího Ducha, kte-
 rýž Den ode Dne Zámossť Boží
 a Syna geho důstognějši působí.
 Nemíli to nětco přewelmi weliké-
 ho, žiwým audem w duchowním
 těle Krysta býti, a tímž Duchem
 pomazánu, kterýmž sama hlawa
 Krystus pomazán gest, když oni
 každodenně slyší tok téhoz Ducha

Poživagi? Cili to chatrné gest / že
 rd ce násse Příbntkem Božim, a
 těla násse chrámem Ducha geho
 býti mohau? Gestli to nepowá
 žné / že sobě tu dokonaleu Spra
 wedlnost Gezišse Krysta přivla
 stnugeme, a w nj před Otcem ne
 bestým / gako bez obwinění po
 stawiti se můžeme? Gestli to cha
 trné, w tomto životě Božského
 přirození včastým včíněnu býti, a
 geden Duch s Pánem se státi?
 Nemáli to wšsecko sylvné hnutí w
 dušš nášš působiti / tdyž to w nás
 Duch Hospodinu obživuge? Ztu
 sýž tedy sám sebe vprjmně, tdyž
 chceš spaseni dušse twé hledati, zda
 li sy někdy této sláwy dítě Božich
 něco okusyl? Gestliže zhlidáš, že
 to gešstě do cela gest tobě nezna
 mé, ay tobě se gešstě pravého Po
 kání a Wiry nedostává, který
 miž

miž srdce tvé nepřiv musí při-
 praveno býti, aby takowau slá-
 vu welikau chápati mohlo. Ne-
 bo nedá se tak hned přikročiti k ta-
 kowému blahoslavenství s neka-
 gickým, nekrausseným, a těle-
 sných žádostí plným srdcem: ale
 musí velmi snižené a skrz pravau
 chudobu Ducha potřené srdce býti/
 kteréz chce ty libezné potůcky mi-
 losti Boží, a ten oleg radosti/
 ginž dítky Boží pomazány býwa-
 gi, dosáhnauti. Gestliže sobě
 gesttě mláto marnosti světské obli-
 bugeš / tedy gesttě opodál gšy od
 této skryté marny, ani nemůžeš
 okusiti, kterak dobrotivý gest
 Pán. Protož deg se w porádek
 Boží, nawrat se, čim pravě po-
 kání, a buď gíš, že to wšsecko
 tobě dáno bude. We wšem tom
 k wětšimu Naučení twému tato

knížka malá tobě se poručí / z
 kteréž můžeš sebež skuffowati po-
 dlé gednohokaždého Napomenutí/
 které w ni čisti budeš. Hospodin
 pak / kterýž tak malé / gako welí-
 ké wěcy pozebnati může / peze-
 hnegž také tuto knižečku na wšech/
 kterýž gi čisti budau / aby skrze ni
 k prawému Pokání a k rozšwá-
 ní se slzami powbuzeni byli / po-
 tom pak sladké owoce w nebi we-
 čně žiti mohli! Amen.

To žáda a winsuge od samého
 Boha

Henrych Milde.

První

První Částka.

W Písmě Swatém založené
Nawedení
k pravému Křesťanství.

§. I.

S každý ten gest Břestan, kterýž se Křestanem nazývá. Nebo Břestan má gméno své od Pána Krysta, a znamená toho, kterýž Krystu přináleží, gest wěrny Dředlník geho, we gméno geho srdečně wěrj, geg w neossemetné Lásce, také w křiji nasleduge, a proto Duchem geho obdaren y pomazán

A 5

gest,

gest, kterýmž se on dobrovolně wě-
sti a řiditi dáwá. Když tedy kdo pra-
wi: Gát gšem Křestan; tedy tak mno-
ho gest powědjno, gakoby řekl: Gá gšem
Nředlnjř Gejisse Krysta, genu samému
náležejicj, gá ze srdce wěřim w něho,
gakojto w gediného Spasitele mého, mi-
lugi ho bez pokrystiwj, vsylugi se tu, kte-
ráž při něm gest, mysl mji, a sšlepěgi
geho w celém žiwotě y obcowánj swém
wěrně a stále, také w křiji následowati:
Gak on mne k tomu koncy Duchem swým
pomazal, kterjž we mně přebýwá, a mne
spasitelně řidj y zprawuge. Kdož toto
o sobě powěděti nemůže, ten nemůž se ta-
ke Křestanem w pravdě nazýwati. Wjz
Sjai LXI, 1. Matth. X, 37. 38. f XVI,
24. 25. Luř. IV, 18. Jan. VII, 31,
32. 35. 36. f XII, 26. f XIV, 21. 23.
f XV, 4. 5. 6. 7. 8. 10. 12. Řjm.
VIII, 9. Gal. V, 24. Filip. II, 5. 1.
Jan: II, 3. 4. 5. 6. 9. 20. 27. f. III, 24.

§. II.

Woněwadž tedy ž wyznamenanj toho
řlowjčka Břestan šfowo rukami se mafa-
ti

ti dává, že se předce mnoho lidí z lidí
 Křesťany nazývají, kteříž vsak skutkem
 nejsou: Protož ovšem to není dobře,
 když gedenkaždý bez rozmyslu toliko co
 nejlépe o sobě samém drží, chtěje za Křes-
 ťtana vyznán býti; ale žádné zkoušování
 před sebe vzíti nechce, nosíli paubě to-
 liko gméno Křesťana, čili w pravdě věr-
 ný a poslušný Zvědlník Krystu, a Po-
 mazaný Boží, v Duchem od Boha ob-
 darený člověk gest. Naproti tomu wy-
 soce potřebí gest, aby gedenkaždý své
 slova v skutky, anobř celau mysl svou,
 podle slavného významení gména své-
 ho Křesťan, kteréz vede, řídí a zku-
 šoval. Když se to stává, a člověk po-
 znává z milosti Boží, že se on posavád
 Křesťanem křivě a bez práva nazývá;
 a nebo též, když jen pochybovati začíná,
 byli on posavád opravdivým Křesťanem,
 čili ne: Tedy má se on od toho o-
 kamženi, w kterém vyznává, že se posa-
 vád sklámá, a neb když o svém stavu
 tak pochybuge, bez vsého prodávání o
 to snažovati, kterakby skutkem a prav-
 dau Křesťanem býti, a tak se Milostí

Boží s dobrým základem těšiti mohl. Nebo co gest hroznějšiho, gačo to, když člověk není, gestli dítě Boží a dědic věčného spasení, čili ne? anobř když gisté wj, je on gestě tím není? a když předce o to nepečuge, aby k blahoslavenému stavu takowému přigda, o milosti Boží právě ygistěn byl.

S. III.

Zde pať potřebj gest poneyprwě, aby člověk hřichy své poznal. Nebo Hospodin dj: Gá dobrotiwý gsem, aniž držim hněwu na wěčnost: Gen toliko pozneg neprawost swau, že sy od Hospodina Boha svého odstaučil. Jerem. III. 12. 13. Což tedy aby se stalo, musy se člověk z gruntu srdce svého před Bohem ponížiti, geg wraucně prosyc, aby dal genu právě poznati zlé a hřisné srdce geho, aby tať on sebe za pobožnějšiho nadržel, nežli gest, ale se raděgi negwětšim hřisnjkem býti vyznal. Nebo gestli on sebe tať za neywětšiho hřisnjka pokláda, (gačo tať semeno wšij zlosti w sobě máme) ať právě mohau se ginj

ginj wětššich hříchů, nežli on, zewnitřně;
 dopustiti; wšak to genu škoditi nebude,
 že on sam tak málo o sobě drží, když gen
 toliko milosti Boží bez pokrystíw a z ce-
 lého srdce w pravém pokání hledá, a gí
 místo zástěry své zlosti neobjíwá. Dra-
 proti gesli se mu zdá, žeby něco byl, nic
 negsa, tedy ho wlastnj mysl geho swodí,
 Gal. VI, 3. a sám sobě neywětšší škodu
 činj. Protož nemá se nigak domnjwati,
 že dosti gest to, když on ty zewnitřnj tak
 nazwáné hrubé hřichy, gakožto zlořečenj,
 kurewstwj, krádež, opilstwj, a těm podo-
 bné, kterýchž se také y pohan warowati
 mŕže, poznáwá: ale on musj lépe do
 srdce swého wstaupiti, a sám sebe zkusy-
 ti: ano musj Boha w pravé horliwosti
 a stálosti prosyti a žádati, aby genu po-
 znati dal, že on geho maudrosti, spra-
 wedlnosti a swatosti od přirozenj nemá,
 na proti pať w neprawosti počat y zplo-
 zen, a proto fe wšěmu dobrému mrtwý
 a nespůsobný, K zlému pať náklonný, a
 tak dítě smrti gest; a zwláštj, kterak ně-
 wěra geho, že on se Boha srdcem swým
 nepřjdržel, posawád geho neywětšší a ney-

těžší hřích, ano koren wšech geho skuteč-
 ných wnitř y zewnitř spáchaných hříchů
 byla. A kdž potom genu Bůh oči o-
 twře ku poznání toho, že on posawád
 dost hluboko w takowé zatracení hodné ne-
 věře, y w panugjích wlastní lásce wšel, tedy
 hned spolu wyznati musy, že wšeccko či-
 něnj, wcházení y wycházení, ležení, stá-
 nj, gedení, pitj, modlení, do chrámu
 Páně chodění, geho slova y skutky, myš-
 llenj y vsylowání, pro tu, kteráž w něm
 panowala, newěru, nic giného, než sa-
 mé a paubé hřichy bylo. Nebo bez Wj-
 ry nemožné gest lžbiti se Bohu, Žid.
 XI, 6. a cožkoli není z Wjry, hřích
 gest. Řim. XIV, 23. Gestliže pak člo-
 wěk o tom pochybuge, zdali skutky geho
 posawád nic giného, než samé hřichy by-
 li, má toliko powážiti, zdalž on těmi v-
 přímně, w pravdě, a ne gen podlé twář-
 nosti chwálu Boží hledal, a z celehó srdce
 swého se snažowal, aby s Bohem gako
 se swým neytwyšším Dobrým w Křystu
 Gežší skrz wjru sgednocen gsa, geho ga-
 kožto swého Stworitele, Pána y Otce
 byl poslauchal? a neb zdalž on těmi mno-
 hem

hem více toliko na sebe samého, a svou
čest, časný užitek a rozkoš necítí, aby
tím svým životem lahodně mohl strávit?
a zdalíž on o zachování své duše nesárte-
dně mnohem méně, nežli o tělo své ne-
pečoval? To gestli on při sobě nachází,
tedy věděti má, že on v takových skut-
cích svých nejináč obcoval, než jako
neobrácení a nevěrní Pohané, Židé a
Turci obcovj. Ale kdo gest Křesťan o
pravdivy, ten buď je gj, buďto vi-
ge, a neb cožkoli činj, wšsecko k slá-
vě Boží činj. 1. Kor. X, 31. Cíl ge-
ho, ku kterému on mysl svou řídj, není
tento život časný, ale onen věčný, po-
dle napomenutí Krystového, Mat. VI,
33. Zledegte neyprw králowstwí
Božsho, a spravedlnosti geho, a to-
to wšse bude wám přidáno. Kdož
to nečinj, ten gest pohan, jako sám Kry-
stus došvědčuje w. 32. Na takovém
poznání hříchů svých, y na tom, že ně-
kdo srdečně říci může: Gát wěřm to,
gát gšem hřissnj, welmi mnoho záleží;
nebo rovně jako se to snadno dá zewnitř-
ně říci, takť těžce z pravého srdce powě-
dino

Djno býti může; a to žádný nemůže z srdce říci, neotewřeli genu Bůh oči k poznání své hrššné bdy, w takowém poznání právě ho ponjže.

§. IV.

Gesli se pak člověk za bjdného a hrššného člověka uznává, a to za takowého, který syce Křestanem se nazýwal, a wssak nic méně nebyl; tehdy na to nemůže w pravém pořádku nic giného, než horlivý zármutek následowati, tak že člověk hanbj a stydj se za cesty své. Ezech. XXXVI, 32. Nebo on již dobře widj, že posawád blázen byl, (gako Písmo bezbožnjka nazýwá, Žal. XIV, 1. a LIII, 1) a časných y tělesných wěcý, nežli těch, kteréž dussi a k wěčnému spasení přináležejj, hledal: Že on tak weličým pokrytceu byw, za dobrého Křestana uznán býti chtěl, a wssak ani wjry ani lásky w srdcy swém neměl, ale buď je w zgewných těla skutečeh žiw byl, a neb ani studený ani horký nebyl: Zgew. III, 15. že on milého a wěrného Boha, který genu z paubě milosti wěcnau sláwu y spa-

y spasení podával, netoliko nevědomými, ale také vědomými a dobrovolnými hříchy tak nesciálně vrazil: že tak mnoho roků života svého bezbožně strávil, a svému hříšnému tělu, ba ďáblu samotnému w tělesných žádostech slaužil, měm na to místo Bohu milému slaužiti. A gestliže takový člověk vssecko to sobě w mysli své přísně představuge, a při tom dále rozgimá, kterak on tím hněw Boží sám sobě shromáždív, těžkých pokut za slaužil; při tom gať mnoho dobrého Bůh genu prokázal, že ho podle své dobrotiwosti a dlouhočekání snášel, a tak často na dvěře svědomí geho tlauff, a kterak na proti tomu on (člověk) tím wšim posawád pohrdal; tedy rmutj to geho welmi, tak že sobě y wínsuge, aby byl tak nehřessil. Než s tím gest pozdě již: co se stalo, to se stalo; a to bolest působj genu tím wíce, že on ani hříchy své na zpět wžiti, ani winu gegich od svého svědomí odwaliti nemůže. Mělliby pať při takové bolesti nad hříchy svými skr; autlost tělesnau a falešný strach, žeby proto do melancholige wpadnauti, a neb do cela

zau-

zauřati mohl, pobizen býti k wyhoděni takowého zármutku z aumyslu svého, a k pozbaweni se geho sřz swětšké towaryšstwo, a neb jiný způsob nęgaký; tedy má se pilně warowati, aby takowého pobizeni těla svého neposlechl: poněwadž to gest ten zármutek podle Boha, kterňž pokání (proměněni mysli) k spaseňi působj, gehož nikdy lito nebýwá. 2. Kor. VII, 10. nýbrž má on w takowém gestě při tom Boha prositi, aby on sřz Ducha svého Swatého prawau a horliwau litost w srdcy geho působiti ráčil, w kterěby genu hřichy geho tak horké a ossklivé učiněni byli, aby se potom tak lechce zase w neporádek a paussi hřichů nenawrátil.

§. V.

On pak nemá w takowém tešlivém zármutku wězeti a zůstati, wšak ani swěwolně, ani sřz oznámené zewnitřnj swětšké prostředky hledati, aby se takowého podle Boha želeni pro hřichy poznané učiněného w srdcy swém pozbawil; ale má s takowým srdcem potřeným, a duchem

chem skrausseným w pravé wjře a pokor-
né dausanlivosti ku Krži Krystowému v-
tjkati, aby z geho krve a smrti milost a
odpustění hříchů, y wěčné wykaupení
od wsselikého ssažení hříchů swých do-
sáhl. Nebo tak Pán Gejzš wssedky ta-
kové bjdné a ssažené hřissnyky wolá:
Mat. XI, 28. Podtež ke mně wssidni.
Kterž pracujete a obtíženi gste, a gá
wám odpočinutj dám. Takowého te-
dy odpočinutj on také nepochybně dogde,
gestli s pokorným a skrausseným srdcem,
w upřimném taužení a wěřicj žádosti, na
hořké vnučení, smrt, dofonalé dosti-
včinenj, a přeswatau zásluhu Pána nassé-
ho Gezu Krysta patři, a gi sobě w pra-
wé dausanlivosti wjro přiwlastňuge, ga-
kožto skrz kterau bjdny hřissnyk s Bohem
smjřen býwá, a skrz nj genu milostné
odpustění wssedch hříchů geho a wěčné
wykaupení nadobyto gest. Nebo tak v-
čj S. Pawel Efez I, 7. W Krystu Ge-
zšš máme wykaupení skrze krew ge-
ho, totiž odpustění hříchů podle
bohatstwj milosti geho. A opět:
Sprawedliwi včineni býwáme dar-
mo,

mo, milostj geho, skrze wykaupenij, kteréz se stalo w Krystu Gejissi: gehož Bůh wydal za smjrcy, skrze Wjru we křwi geho, k vřázánj sprawedlnosti swé, skrze odpustění předešlých hříchů, w showjwánj Božim. Řim. III, 24. 25. a na giném místě: Bůh toho kterých hřichu nepoznal, za nás učinil hřichem, aby chom my učiněni byli sprawedlnostj Božj w něm. 2. Kor. V, 21. Řiž 1. Kor. I, 30. Efej. V, 2. Žid. IX, 12. 14. 15. Gal. II, 16. 20. 21. ř. III, 13. 14. Řim. V, 18. 19. ř. X, 4. ř. IV, 5. 6. Žai. LIII, 11. Jan. I, 29. Berem. XXIII, 16. Skut. X, 43. ř. XIII, 28. 39. Když tedy kagjcy hřissnjt tař w wjře na Gejisse patřje, sobě swatau zasluhu geho přiwlastňuge, ay dáwá genu Bůh z milosti a pro Křosta odpustění wšech geho hříchů, a osprawedlnuge ho. A poněwadž prwnj owoce toho osprawedlnění gest pokoj s Bohem, ašsynowská dautanliwost, (πραῖσις) ktera u sfaužené srdce cytědlně potěšeno a spokogeno býwá; tedy tentýž wěřjcy ne-
pře-

přestává prosyti, žádati, hledati, tlaucy,
 dokawádž w srdcy swém skrz milostné dí-
 lo Ducha Swatého neskusí, gíst gsa, že
 genu dwěře milosti giž do cela otewřiny,
 y pro krew Křystowau wšsecky geho hřě-
 chy odpustění sau, a on s Bohem skrz
 Pána Gejssse smjřen gest, tak že ho s
 radosti Otce swým w Duchu Swatém
 nazývati může, kterýž také w srdcy geho
 wolá; Abba, totiž Otce. Řim.
 VIII, 15.

S. VI.

Žádný pak nemá se domníwati, žeby
 člověk wlastním rozumem a sýlau swau
 wěřiti mohl: Nebo to není ze samých
 nás, darí gest to Boží, Efez. II, 8.
 a žádný nemůže řícy Pán Gejss, ge-
 diné, w Duchu Swatém. I. Kor.
 XII, 3. Protož musí ten člověk, kte-
 réhož Bůh ě poznánj a želenj hřěchů ge-
 ho přivedl, Bohu chwálu wdáti, wě-
 da, že on sám skrz skrytau moc milosti
 své w slowu swém působicý, wjru w
 srdcy geho zapálil, kteréz on genom ne-
 má odporowati, ale raděgi z hlubokosti
 bdy

bjdy své k Bohu wolati, a geho za ta-
kowanu milost wjry pokorně prositi; aby
tjm wjra geho ne w lidském domněni,
maudrosti a skutku, ale w mocy Boží
záležela, a přitom také spáseni geho ne
wjce pauhé myšlení, ale samá pravda
bylo, kterézby on w Božské gistotě pra-
wě a živé wjry obdržel.

S. VII.

Když tedy tak člověk prawau wjru, a
skrz tu odpustění hříchů z milosti dosáhl,
až neodepře genu Bůh v giná v gisťtění
a owoce své milosti, ale podle žádosti,
wjrau ospravedlněné srdce geho svým po-
kogem Božim vždy hogněgi naplnowa-
ti, těssiti, v obwěselowati bude, ano
ty požehnané řeky milosti své přehogně
w srdcy geho rozlege skrze Duchu Swa-
těho, kteréhož on genu místo záwdawku
své lásky otcowské a dědictwí slawy své
w Krystu daruge. A odtud on gist bý-
wá, že do cela ginau mysl dosáhl, no-
wě stwoření učiněn gsa w Krystu, w
němž on od Boha jako djlo geho
stwořen gest k skutkům dobrým.

2. Kor.

2. Kor. V, 17. Efez. 11, 10. Ano w
 prawdě skussuge, že Bůh své zaslíbenj ta-
 ké na něm splňuje, kteréz učinil skrz Pro-
 roka řkaucyho : Gát pokropjm wás
 wodau čistau a čisti budete : ode-
 wssch posstwen wassich, y ode-
 wssch vkydaných Bohů wassich oči-
 stjm wás : A dām wām srdce nowé,
 a Ducha nowé ho dām do wnitřno-
 stj wassich : a odegma srdce kamens-
 né z těla wassého, dām wām srdce
 massyté : Ducha swého prawjm dām
 do wnitřnostj wassich a učinjm, aby-
 ste w ustanowených mých chodili, a
 sandů mých ostrjwali, a činili ge Ezech.
 XXXVI, 25. 26. 27. Anobřz on má
 giž očistřené srdce od swědomj zlého,
 a vmyté tělo wodau čistau. Žid. X,
 22. 23. Protož o dušsi swau giž wice,
 nežli přiwě pečuge. Nebo mysl geho giž
 není wice zemšťá, ale nebesťá, kterauž
 on giž wice nepatrj na žiwot časný a po-
 hodlj geho, nřbrž gi k Bohu w srdečné
 lásce pozdwihuge, wrchnjch wěch hle-
 dage, kdez Krystus na prawicy Bo-
 žj sedj. Kol. III, 1. 2. A tak počjná
 on své skutky tak činiti, aby Bohu na
 nebi

nebi odporní nebyli, ale se genu raděgi
 ljbiti mohli. On nemůž wjce tak swo-
 bodně před každým mluwiti, gaž před
 tím činwal, nýbrž čítí weliký nepokog
 w srdcy swém, gestliže někdy, gaž před
 tím, z wst geho prázdne slowo wygde:
 on nechce před sebe wyžti to, co se genu
 podle těla geho dobré býti zdá, ale chce
 mnohem wjce gíst býti, zdali se to s
 wůlj Boží srownáwá. On nechce dále
 mysslením a smysly swými sem y tam ljb-
 tati, ani wysoce o sobě smýssleti; giž
 žádně radosti ze swětstých wěcy sobě nečin-
 ní, poněwadž něco mnohem lepssího w
 Křystu y Bohu našel y poznal. W
 summě, poněwadž on wj, že před Bo-
 hem w Křystu sprawedliw učiněn gsa,
 nowý žiwot Boží dosáhl, tedy nechce tu
 genu danau milost y žiwot lehce opěť
 stratiti; coby se stalo, gestliby se do swých
 předessých hříchů zase nawrátit. A pro-
 to gest cele mysl geho k tomu nastrogena,
 aby on cele giný nowý žiwot, a Bohu
 ljbě obcowánj wedl. A takowá nowá
 mysl y wůle gest w něm žiwá, mocná y
 působjící k snažowanj se s horliwosti wse-

ako dobře činiti a vykonávati, a tak do
cela w giném stavu býti, nežli před tím,
když on to wsecko při mdlém chtění a žá-
dosti toliko zanechal, a o pravé dokázání
lásky Boží a pobožnosti nepečoval.

S. VIII.

Rovně tedy jako člověk skrze Krysta
přístup dosáhl k milosti, w kteréž sto-
gi, Řim. V, 2. tak nemá také žádným
způsobem snýšleti, žeby chtěl a neb mohl
od sebe a swau vlastnj přirozenau moct
gij dále něco přidati, aby se w budau-
cím obcowání swém, lepšším pobožněg-
šším a swatěgšším učinil, ale musí také
zde Spasiteli swému toliko chwálu vzdá-
ti, a w wjře poznati, že jedině on učin-
něn gest genu gať spravedlnost, tak w
poswěcenj, w němž a skrz geho milost w
Ducha celé Boží dílo poswěcenj začato w
dokonáno býti musí. Protož on Boha
milého wždy pokorně wzywati má, aby
on skrz wjru w Pána Gejisse srdce geho
od všech myšlení a žádosti wždy wjce a
wjce čísti, naproti pať lásku ku poswě-
cenj

B

cenj

cenj gména svého skrz Duchu Swatého
 ystawičeně rozmáhati a dokonáwati, zvlá-
 ště pak w důwěřowánj milosti své mocně
 wperwniti ráčil, aby on to gisté daufanj
 měl, že ten, kterýž chtěnj w něm pů-
 sobě, to djlo dobré začal, ten také sku-
 tečné činěnj daw, djlo své dokoná: na
 ten způsob tedy on s báznj a s třesenjm
 Koná spasenj své, Filip. II, 12. 13. ř.
 I, 6. aby do bezpečnosti a bugnosti opět
 newpadl. Naproti prosy Boha bez pře-
 stánj, aby ho swau mocí na wnitřnjm
 člověku posylňowati, a k swému obrazu
 wzdy podobnějšjho činiti ráčil: a w tom
 také pokládá on wšsecko své prospjwánj,
 trwage na modlitbě wěrné, se stálaw já-
 dostj srdce svého, aby od Boha w pravé
 Wjře mocně wperwněn, a w něm doko-
 nalým člověkem učiněn byl: což skrze to
 stává se, že Křystus skrze Wjru přebý-
 wá a žiw gest w srdcey geho, a on (člo-
 wěf) w spasytelné lásce a milosti geho,
 wkořeněn, založen y wperwněn gest,
 tak že w pravdě gaf S. Pawel mluwj,
 w wjře Syna Božjho žiw, Gal. II, 20.
 a tak

a tak obrazu jeho vždy podobnější vě-
něn bývá. Efez. III, 16, 17, 18, 19. Kol.
II, 5, 6, 7.

§. IX.

Tehdaž genu to není za jedno, kte-
rakby v životě svém obcova, a neb a-
by toliko nějakým způsobem za ctnostné-
ho uznán byl; ale, poněvadž geg Kry-
stus k tomu povolal, aby sebe samého pro
Krysta zapřel, a geg následoval, proto
řídí také myšleni své gen k tomu, aby
stezeť jeho šetřil, Duchem jeho v jeho
šlepejích jako služebník jeho za ním krá-
čel a chodil, jako on chodil, totiž v lá-
sce jeho, pokore, tichosti, trpělivosti, a
v stále věrnosti. 1. Jan. II, 6. Jan.
XII, 26. 1. XIII, 34, 35. A proto
křížuje on tělo své s vášněmi a s
žádostmi, Gal. V, 24. věře, že svě-
tému a on světu vkřížován gest,
odějí se také bezbožnosti, a
světských žádostí. Eft. II, 12. A
řadí zlá žádost v těle jeho se hý-
bagy povstává, tedy od ni se zdržuje,
B e r y t e

rytěrugje proti nj. 1. Petr. I, 11. To-
to wšsecko činj on pro Pána Gezjisse, aby
ho ani na swém těle, ani na dušsi swé ne-
zahabíl. Miluge Boha a bližnjho swé-
ho z srdce, s'owu Božjmu hotowým du-
chem poslušsen gest, toliko Pánu swému
k wůli, aby po tom poznali wš-
tkni, že on gest Wědlnjšk geho,
a tak milost Božj na něm oslawena byla.
Jan. XII, 26. k. XIV, 21. a tak dále.
Nebo proto geg Bůh Božského přiro-
zenj wčastřeho wčinil, a genu wšse-
cko, což k žiwotu a ku pobožnosti ná-
lezz, darowal, 2. Petr. I, 3. 4. to-
tjž, aby oslawowal Krysta tělem
swým y duchem swým, kterějto wěcy
Božj gsau, 1. Kor. VI, 20.

S. X.

Skřz takowau wjeru, w které se on
Krystu poddává, a geho následuge, za-
cházj gijž také s prostředky milosti od
Boha narjzenými mnohem ginaš, nežli
před tjm. Nebo mage k njm wctiwost
swatau, wjžiwá gich w prawěm Božském
pořádě

pořádku, Ě tomu opravdovému a swa-
 tému koney, kterýž gest Bohu libý a
 gemu spashytedlný. Nebo rovně gať on
 z neporušitedlného semene, totiž sřze ži-
 wé slowo Boží znou zrozen gest; 1.
 Petr. I. 22. Jak. I, 18. taťť giž gaťoť
 to nyní zrozené nemluwnátko Boží zřdce
 žádostiw gest toho slowa gaťo mléka beze
 řsti, aby gim rossl, a wždy wjee a wjee os-
 wicen byl, Ě spatřowáni wždy zřetedlně-
 řšimu sláwy Páně, a Ě okussenj liběšř-
 mu geho dobrotiwosti, kterau giž při
 swém Ě Bohu obráčenj sřze Wjru zaku-
 řřowati počal. 1. Petr. II, 2. 3. Pro-
 toť gest mi nyní řředčnā rozkoř y radost,
 w slowu Božim se obráti; on ěte, ptá
 se, poslouchā, a přemýřřli giž w Pjřině
 řřwatém s prawau horliwosti a modlitbau
 wraucnau, tať, že Boga za oswicené oči
 myřřli řřvé wžiwā, w tom prawau potra-
 wu a pokřm duřři řřvé hledā. Nebo se
 on giž wjee neptā na Pjřino z marné wřře-
 řřčnosti, ani pro samé pauhé vměnj, ale
 proto, aby ono geg wždy maudřřěřřho
 věmilo Ě řřasenj, sřze Wjru, kterāž

gest w Krystu Gejissi. 2. Tym. III, 15. a aby wždy lépe wzdelán byl nazáklad Apostolský a Prorocký, kdež gest gruntownj vhelny kamen sám Gejss Krystus. Efez. II, 20. také každého dne wjce vžitku k věcnj, k trestánj, k správě, kteráž náležj k spráwednosti, odtud nabývage, ke wffelitému skutku dobrému, zvláště bogi Wjry každodennjmu hotowy a dokonolý člověk byl. 2. Tym. III, 16, 17. Gal. XIX, 8, 9, 10, 11, 12. Proto také on nepřicházj wjce z přinucenj neb ze zvyklosti, a neb aby widjn byl od lidj do obecného Církevního shromážděnj, ale přicházj rád a pilně, ze srdečné lásky k pravdě, a v přjme žádosti, aby skrz wsta Bčitele dále wzdelán gsa, Boha s ginými w Křestanském obecnstwj wzhwal, chwálil, a djky činil, gačo též aby giným swau přjtomnosti při obecné službě Boží přjkladným byl. Mělsiby také kdy ne bez gruntu prawdy poznati, že není wždycky způsobnost a neb kázánj Bčitele dosti wzdeláwatedlné, ba nad to, spatřilsiby zkáženj způ-

způsob mnohých v Církví po gegích o-
 wocích zých ; tedy nemůže on syce zá-
 dním způsobem říci zlému, dobré; wj-
 ra wšak w Pána Geziſſe nedopauſſtj ge-
 mu, aby proto od ſedecné lásky Ě gedno-
 mukazdému odſtaupil. Naproti, pone-
 wadž on miloſt, kterauž přigal, ne ſo-
 bě ſamému připiſuge, ale Bohu gediné
 chwálu wzdává, kterýž gi genu daro-
 wal, protož oſtrhá ſebe ſamého w láſce
 Ě gednomukazdému. A poněwadž genu
 bída geho, w njž ſám před tím byl, před
 očima ſlogj, proto mage také nad ney
 bezbožněſſimi ſrdečnau litoſt, proſy Bo-
 ha wraucně za gegich obrácenj a polepſe-
 nj. Naplnuge ta Wjra w Pána Ge-
 ziſſe ſrdce geho wždy wjce a wjce ne to-
 liko bratrſkau, ale také obeenj láſkau,
 w které myſl geho Ě zjſſánj a polepſſenj
 giných tak naklonná geſt, že ſe on pro
 ſé wjwánj Ewangelium mnohých, od
 celé Církwie nedělj a nelaučj, ale ſe ra-
 děgi toliko ſnažuge, aby ſám w prawdě
 mezy těmi nalezen byl, kterýž toho prá-
 wě wjwagi, a w přigaté moey Duchu

Krystowého tak mezy lidmi chodil, aby jim při každem byl w řeči, w obcowání, w lásce, w duchu, v wjře, a w čistotě. 1. Tym. IV, 12. Ano aby podle wíle Krystowé byl dobrá sůl země, kteraužby také jiní byli osoleni. Mat. V, 13. Mezy tím wšlechtu Bohu poraučej, aby on to požehnal na jiných, a podle bohatství swého milosrdenství, a newyřihlé moci wšsemu porušenj přetážeti ráčil.

A gakt on již, po swém ze srdce ku Krystu obrácenj, slovo Boží miluge wjace, nežli před tím; takť gest mu také w pravdě milé, že on podle přikázanj Krystowého we gměno Otce, y Syna, y Duchu Swatého pokřten, a skrz to w smlauwu milosti od Boha přigat gest. Mat. XXVIII, 19. Nebo ačprávě on se nemůže chlubiti, že takowau smlauwu křtu ze strany své wěrně byl držel; má wšak a wěrj, že Bůh darů a powolanj, kteréž genu při křtu dáni byli, litowati nemůže, Řim. XI, 29. a že genu milostiwě odpustil newěrnost geho;
Diadu

Naduge se také nyní v tom dobrého svědomí v Boha dotázaní, 1. Petr. III, 21. a každodenně v mocí křtu se cvičí, dobře věda, že on v smrt Geziše Krysta pokrten gest, aby gaťož z mrtvých vstal Krystus K slávě Otce, tak y on v novotě žiwota cho-
dil Řim. VI. 4.

Večeři Páně giž sobě právě drazé a hodně wáží; a rovně gať on svědečně li-
toval toho, že gi posowád zle wžíwal, kdýž prawý Běedlník Krystu nebyl, a wstal gi předece přigjmal: Tak nyní tím wj-
ce s přislussným zřussením wšře přistau-
pě, přigjmá s pokorným poznáním své ne-
hodnosti, y s uctiwostí swatau tělo a krew Páně, K posylnění a zachowání své Wj-
ry, zwěstugje tím způsobem smrt Páně, a své předsewzetí y celau mysl w Duchu obnowugje, giž ne sám sobě žiwu býti y umříti, ale tomu, kterýž za něj umřel, y z mrtvých wstal. Protož se on w takowé myslí, gať wždy, tak zvláště po při-
gatě Wečeři Páně, skrz newstalau mo-
dlitbu, wstawičně bdění nad svědem svým,
B 5 horo

horlivý a zmuzilý bog proti hřichu, a potom také skrz částé vživání swaté večere poslylniti snažuge, a dobrowolně jádným prostředkem od Boha daným, kterýmžby hřích přemocy, a v wjře w Pána Sežisse, y w wssj prawdě, kteráž w něm gest, prospjwati mohl, nepohrdá, a nigakž nezanedbává.

S. XI.

Skrze tuž Wjru poraučj on wossecko swé činěnj y nechánj w ruce wěrného a milého Boha, kterž ho nyní w Krsstu Sežissi otcowsky miluge, nic zleho s nym neobmyslji, a nikoli nenechává ho, aniž opausstj. Protož se on také nespausstj wjce, gakž před tjm, na lidskau lásku, moc a mnohowážnost, ale gediné na Božj milost, wssemohauenost a wěrnost, bázeň pak a testnost která srdce geho trápi chce, zawrhuge, a sinělé daufanliwosti swé, kterauž skrz Krssta w Bohu wsskláda, nezamjta, která welikau má odplatu. Gal. XXXVII, 5. XL, 18. LV, 23. 1. Petr. V, 7. Žid. X, 35. Ř. XIII, 5. Napo

Naposledy koná on v takové Věře své práce povolání svého veselí a s radostí, Bohu k chvále a bližnímu k prospěchu, bez lakomství, bera také svou živnost časnou odtud; nic méně však nepřipisuje své zdržování tělesné práce rukou svých, ale požehnání Božímu: Nebo mnohý pracuje sice mnoho, a má přece málo. V té věře bere on také v sebe, což genu Bůh zeslavení nakládá, cviče se, aby vždy radostivější a zmužilejší byl v chudobě, nemoci, ba v samé smrti, a ve všem tom, v čemž sobě giná nevěřející lidé zaufati chtějí: Nebo dobře ví a věří zajiště, že genu to všecko ruka jeho věrného a milého Otce nebeského nakládá, kterýžto mu svou Otcovskou Lásku v Kristu sřeze to proslazuje Žid. XII, 5. 6. 7. protož on všecko k vžitku svému obrací, jako psáno stojí: Milujícím Boha všecky věci napomáhají k dobrému Řim. VIII, 28. Unobřz kdýž pro svou pobožnost, od světa potupen, zamítán a přenásledován bývá, a přemáhá

on to sřze tu Wjru, radugje se a za pau-
 hau milost Boží pokláda to, že gest hoden
 učiněn trpěti protivensťwj pro gměno Pá-
 na Gejisse. Skute. V, 41. Mat. V, 11.
 12. Luk. VI, 22. Sřze tu Wjru rád
 také dosti má na milosti Boží, 2. Kor.
 XII, 9. vše se z celého srdce říkati z Žal-
 nu LXXIII. Hospodine! Kohožbych
 měl na nebi? a mimo tebe w žádném
 ljbosti nemám na zemi: ac iěko y
 srdce mé hyne, skála srdce mého, a
 djš můg Bůh gest na wěty.

S. XII.

W Summě. Sřze tuž Wjru giž w
 offliwosti má zlé, připogen gsa k
 dobrému. Řim. XII, 9. Nebogj se
 jádné wěcy tak welmi, gako hřichu, a
 nemilosti nebestěho Dtee swěho, wěda, že
 zewnitřnj twárnost pobožnosti bez prawé
 pobožnosti srdce, gest toliko pokrťstwj;
 warugě se netoliko zewnitřnj neschetno-
 sti, ale také wsseliké zlé twárnosti, a při-
 podobňowanj se swětu, wypowjdagje k
 tomu koncy že srdce swěho wsseliké před-

fer

sevzetj zlé k přivolení y tomu nejmennšj-
mu hřichu, poněwadž on wždy gako před
obličejem Boha a Gezu Krysta žiw gsa,
nic wjce nehledá, než aby se Bohu dobře
libil, a w swatém obecnstwj, kterěz s njm
w Krystu má, setrwal, a wěrný zůstal.
On žádné chlauty w dobrých skutcích
nehledá, ač pravě se snáží w dobrých
skutcích předčiti. Eyt. III, 8. aniž chwá-
lu swou má w giném, na geho winy
patře. Gal. VI, 4. Nebo rovně gako
sám má dosti, coby s wlastnjmi poklé-
škami swými činil, za ty před Bohem se
stydě, tať, když bližnjho swého hřěsiti
widj, tresce geg syce podle přiležitosti, hle-
dage napraviti takowého w duchu lítosti
a tichosti, Gal. VI, 1. při tom wssak
Boha za milost a polepsšeni geho prosj.
Geslize pak sám klesá gsa zachwáčen w
něgakém pádu, w tom sobě nepochlebu-
ge, ale obrátě se k Bohu, prosj za mi-
lost, aby genu Bůh pád geho odpustiti,
a geg dobrým Duchem swým wperwniti
ráčil, potom opatrněgi a wěrněgi žiwu
býti. A tak dále w bogi swém pokraču-

gic, nevstává, ale očekává w trpělivos-
sti a w naděži wjry plné, dne vyswobo-
zení swého, a přístjí slávy velikého Bo-
ha, a Spasitele nasseho Gezu Krysta, w
korunn života věčného, kteráž on
gislé z rukau geho z milosti při-
gme. Ekt. II, 12. 13.
2. Tym. IV, 8.

Drhá Částka.

Sprostná Zpráva, která
Písmo swaté k pravému vzdělání
čteno býti má.

Když sprostný člověk k swému w
Bohu vzdělání Písmo starého w
nowého Zákona čísti chce, má.

I.

Se toho wššj pilnosti warowati,
aby nigak skrytý falešný grunt w
srdcy

srdecy swém neměl, a neb někde ne-
 prawy cěl, pro něgžby četl Písmo
 swaté. Nebo Zákonjey a Farizeowé
 čtli také Pisma swatá, a wšak se proto
 nelepšili. Domníwali se syce w nich
 wěčný život mjeti, ale nechťeli přigjiti ku
 Krystu, aby život měli. Jan. V,
 39. 40.

Zalostný grunt pak a nepravý cěl gest
 ten, když Písmo swaté čteno býwá, buď
 K páuhému času mřhánj, a že sem y tam
 w něm hystorje gsau, w nichž se také při-
 rožená mysl negatým způsobem obwešse-
 luge.

Než, když někdo Čtenj Pisma swaté
 ho gako páuhé zewnitřnj dílo koná, na-
 před kladauc to, že takowý giž dosti pe-
 wné w swém Křestanstwoj stoji, a gako
 zbytečně ten obyčej ráno y wečer držj, a-
 by gednau a neb dvě Kapitoly četl, do-
 mnívage se, žeby tím Bohu milému
 zwláště dobrý skutek byl profázán; gakt
 se těšj mnozí lidé tím, že pilně čtau slo-
 wo Božj, gichžto mysl wšak a celý ži-
 wot

wot se slowem Božím nikoli se nestromná-
wá.

A neb, když někdo toliko proto Písno
swatě před sebe bere, aby gsa učení w Pi-
smě, nadobyl sobě mnoho umění; kdež
se samolásta, žádost cti, a wsseligaké gi-
né neschetnosti saryzegské pokrýwagi.

A to gest podnes mnohých Zčených
lidj cěl, kterjž proto chtějí býti věi-
telé Zákona, a nerozumj, ani co mlu-
wí, ani čeho zastáwagi. 1. Tym. 1, 7.
Ba také naštrž gest ten přewrácený způ-
sob lidj, že se w Písmě swatém wíce ne-
žitečnými hádkami, a neb wysokými ta-
gemstwými zaměstňáwagi, prwé nežli pra-
wý grunt w pokání a w wjře kladau.

Geslize kdo tedy dotčené a neb těm po-
dobné falešné cyle w swém srdci mage,
Písno swatě čte, ten může se wssim swým
Písmem uměním do propasti pekelné zatra-
cen býti, byby se celému Písmu z panté-
ti byl naučil.

2.

Proto nechaj sprostiný člověk přinesť
F čte.

Ť čtení Písma swatého práwě sprostné
 srdce, to gest, wprjmnau a neoffeme-
 tnau žádost, aby skrz Písmo swaté
 mohl maudrý učiněn býti Ť swému
 spasení skrze Wjru, kteráž gest w
 Krystu Gejssí, 2. Tym. III, 15. a
 tak aby wěřiti y žiwu býti mohl, gaž to
 genu w čtení Písma swatého od samého
 Boha předstaweno gest.

W Summě: Když čtení Písma swa-
 tého před sebe bēreš, musí ten toliko
 twüg wprjmný chl býti, abys wěřejm a
 pobožným Křestanem státi se mohl, ne
 podle twárnosti, ale w pravé moey, gist
 gsa, že se Bohu milému dobře libjš zde, a
 tam wěčné radosti s njm požiwati bu-
 deš.

3.

Tu; pať musí Modlitba předčiti,
 proto může sprostiný člověk na tento a neb
 podobný způsob, přiwě nežli Bibli čte, Ť
 Bohu rjčati, ne wtý toliko, ale práwě nábo-
 žným srdcem:

O wěčný a žiwy Bože! kterať my
 tobě dosti děkowati můžeme, že sy
 nám

nám tvau vůli swatou w slovu
 twém tak milostiwě zgewil, aby
 chom se odtud věiti mohli, gať my
 wěřich, pobožnj a spaseni býti máme.
 Degž mi proto twého Ducha Swa-
 tého k oterowenj oěj mých, abych
 spatřowal diwné wěcy z Žákona
 twého: aby on skrz slovo twé wj-
 ru w srdcy mém působě a rozmáha-
 ge, vůli mau mocně naklonowal,
 abych se z swědectwj radowal, w
 tebe z srdce wěřil, a twé slovo za-
 chowáwal.

4.

Slušná wěc gest také, aby čtenj Pi-
 sma swatého s pauhými modlitbami a
 vzdychánjm, gaťo také s chwálami
 Božjmi a djkůčiněnjm wykonáwáno
 bylo. Nebo tento gest neyprosfněgšj
 způsob, abychom wždy dobré wzdělánj
 sebe samých při tom měli.

Ku příkladu 1. Kn. Mojž. I, 1. Na
 počátku stwořil Bůh nebe a zemi.

Kdežto může někdo takowé myšlenj mj-
 ti, k Bohu vzdychage:

O wě-

O věčný Bože! Tobě díky činím,
že mne skrz slovo tvé věš, odkud
nebe a zemi světlig půwod mají.

Neb: Milý Otče nebeský! Když
gá svěch seš pozvibugi k nebi, a do-
lu patrím na zemi, rač mně toto tvé
slovo Božské w pamět uvěsti, že
gá tebe gako Stworitele nebe a země
ctiti a wzhwati mám.

A neb: Ach milý Bože! Gestližes
nebe a zemi stworil, ay ty gšy gi-
stě swrchowaněgššj a slawněgššj ne-
žli nebe a země. Proto, když tebe
toliko mám, na nebe y na zemi nic
nedbám.

A neb: O Bože! ty gšy právě Ot-
cem wšseho, z něhož wšseliká rodi-
na na nebi y na zemi se gmenuge,
který sy nebe y zemi stworil. Ach
věš mně wždycky právě na to po-
mněti, co také mé smrtedlné tělo, ta
hruda země, za wilikého Spůsob-
itele a Stworitele má.

A neb: Ach, milý Otče nebeský! y
kterakž gá mohu již dále pečowati
o mé

o mé zdjowání tělesné, poněwadž
gá tebe za Otce wzywám, který sy
nebe y zemi stwořil. 16.

Takť můžeme při gednomkaždém wer-
ssi w Bibli se zastawiti, a gako Lutherus
mluwj, gednýmkaždým křem tráští,
spadneli také některá gahoda dolů.

Gestli se komu z počátku těžko býti zdá,
tak je nehned modlitba těch chce, ten mů-
že dále postawiti, a na giném, tak čkage,
kři průbowati.

Když toliško dusse dobře lačnj, gistě
Duch Bojj nenechá gi nenasycenau, nýbrž
naposledy se stane, že člowěk na gednom-
každém malém werssi mnoho živého o-
woce spatřj, tak je také při něm messka-
ge, se vsadj, gako při stromu plném o-
woce.

Kdo pať na počátku toho se obáwage,
smýšlj, že gest to genu velmi těžké, že
nemůže Pismo swaté tak čksti, ten gest
sám přjčina toho, že w celém životě
swém žádné prawé žádosti a libosti w Pi-
smě swatém nemá.

5.

K Modlitbě má přemýšlowání při-
pogenobýti, abychom při gednomkáž-
dém slowě se málo pozastawice,
wšsecko dobře w srdých nassich po-
wázili.

Velmi pěkně mluwj Lutherus na E-
wangelium dne Božího Narození w Po-
stille Cýrkewnj na strán. 56. Toto
Ewangelium gest tak zřetedlně, že
ne mnoho wýkladu potřebuge, ale
toliko chce dobře powáženo, spatře-
no, hluboško do srdce přigato býti.
A žádný z něho wíce vžitku nenabu-
de, nežli ti, kteříž se w srdých mlé-
livě magj, wšsecky wěcy z nich wy-
mjtagjce, a pilně na to patřjce, ro-
wně gako slunce w tiché wodě spa-
řiti se dáwá, a mocně zahřjwá, kre-
řjto w tekuté a prudké wodě anitak
spatřjno býti, ani tak zahřjwati ne-
může. Protož chcessli zde také o-
swjcen býti, Boží milost a diwy spa-
řiti, abý twé srdce zahřjto, oswj-
ceno, nábožné a weselé bylo, deg
pozor,

pozor, abys mlčelivě se mague, tento obraz tobě hluboko do srdce vtiskl, tak nelezneš divy nad divy.

Čehož máme při celém Písmě svatém a čtení jeho sstrčiti. Kdy gednu kapitolu přeběhše Bibli závjráme, a co sme čtli, hned z hlavy pausstjme, tedy není divně, že Bibli ač právě častěji přečtena bývá, my vsšak předce pobožněšši a nabožněšši nejsme.

Modlitba a přemysšlowání musěj sobě wespolek wždy ruce podáwati. Gesstliže w přemysšlowání nemůžeš postau-piti, máš se modliti; a když modlitba nechce těch, musšs těch slow maličko powážiti. Z modlitby pogde a rozmmoženo bude přemysšlowání: a skrz přemysšlowání k modlení powzbuzen budeš. Žádný člověk, prawj Bernhardus, nepřichází rychle wzšuru. Skrz wstoupování, a ne litání, dosahugeme stupňů na zebřsku. Protož wstupůme gakožto dvěma nohami, totiž přemysšlowáním a modlitbou. Nebo

bo přemysšlowánj věj nás a vřazu-
ge, čeho se nám nedostá vá, modli-
tba pať zdržuge a dosahuge nám v
Pána Boha tať mnoho, že žádného
nemáme nedostatku: Přemysšlowánj
vřazuge nám pravau cestu, modli-
tba pať weđe nás po té cestě.

A na giném místě pravj: Modlit-
bau bývá přemysšlowánj ořwjceno,
a w přemysšlowánj modlitba bývá
wraucená. Gest to sladké a ljbezne
rozmlauwánj a blahoslawené spo-
lu radenj, řdyž totizto modlitba a
přemysšlowánj spolu se scházegj, tať
že gedno druhé řjdy a zprawuge.

A opět: Modlitba bez přemysšlo-
wánj gest studená leniwá wěc: Pře-
mysšlowánj bez modlitby gest dare-
mné, a nařtrz nevěžitečné.

Kdož těchto napomenutj pobožného
Bernharda w čtenj Pjssina swatého do-
bře řřectiti vmj, ten bude wyžnyky s we-
líkym vžitkem Pjssino swatě čjsti.

Ku příkladu 1. Kn. Mogg. I, 2. Ze-
mě pať byla nesličná a pustá: a tma
byla

byla nad propastj : a Duch Boží
wznássel se nad wodami.

Přemysšlowání. Kterakž předivný
Bůh na počátku gednostegné cesty
měl, aby dokázal sláwy své w tom
neywice, že on z ničeho něco, z ne-
sličného a pustého něco pěkného a
ozdobného, z bídneho něco weliké-
ho a wznesseného činíwá. Tak mu-
sýlo to k sláwě přeswatého gména
geho slaužiti, že země byla nesličná
a pustá, prwé nežli od něho zformo-
wána, a owoce nesauchý včinená
byla.

Modlitba. Uch milý Otče, gá to
sobě, za potěšenj беру, když na bídu
a porussenj své patřím. Degj ty
mně toliko mé wlastnj přirozene po-
russenj práwě poznati. Gá wjm, že
se ty nade mnau také smilugesš, a do-
pustjš, aby Krystus zformowan byl
we mně, abych krásnau postavu
před twářj twau přigiti mohl. Slzy
pokání rád budu nád hřichy mými
wylé-

wyléwati: Ty toliko deg, at se také Duch twüg nad takowými wodami wznášš.

Při takowém přemyslowánj nemá zkussowánj sebe samých zanedbáno býti, abychom se z slova Božjho porussenj srdce našeho práwě znáti věili, a celé srdce naše w způsob spasytelného věenj toho wvedeno bylo.

6.

Rowně gako čtenj Pisma swatého s modlitbau musš začáto, a w ystawičném modlenj konáno býti: takť se má také s tjm zawřiti.

Protož kdo může, když přestává čísti, tinto a neb podobným způsobem k Bohu říkati:

O Ty wěrný nebeský Otče! chwála, čest, sláwa a díků činěnj budij tobě pokorně wzdána, za tuto milost welikau, žes mně tau drahau manau twého slova Božjho na dušš mé krmil, posylnil a občerstwil. Napiš tedy wšsecko, co sem koli četl, Božšským

E

ským

ským prstem svého Ducha Svatého na srdce mém, a nímž zapečetíš to, aby se Satan zase newyňal z srdce mého, ale abych takové slovo w srdce ctěm a dobrém zachovával, a z toho se tam věčně před twaří twou radoval. Amen.

Může také někdo w tu zvyklost přijíti, aby to což četl, při zavírce w modlitbě obsahl, a tak Pánu Bohu přednášel.

7.

Bůh věrný gsa, nenechá takového nábožného Čtenáře Bibli swaté bez wnitřního y zewnitřního křže, gsažení, a wseligatých pokušení, genž gsa drahy žawdavek lásky geho, kterýmiž gednorozenému Synu geho zde býwáme připodobněni.

A to, totiž milý křž, gest nám právě mocný prostředek k wyrozumění Písmu swatému, ba mnohem wíce k okušení a chtěni geho.

Modlitba, Přemýšlowání a Pokuše

Eusseni, gšau ty tři wěcy, kterej právě od Boha wčeného muže činj.

Gať náhle se tobě co odporného přihodj, budto wnitř, neb zewnitř, panatüg, že Mistr přjto men gša, chce se wptawati tebe, což sy z Pjssina swateho se naučil: protož ohlédni se brzo na některé řeči, ktereby se na twau bjudu a potřebu sšikowaly. Wenacházšssli žádne, wezni, gestliže příležitost máš, hned Bibli do ruky, a čti gedem Žalm, a neb kdež tě twá wraucnost wede, tedy hned nalezněš, čím bys se posylniti mohl. Musšš wssať sšussně mnoho řeči Pjssina swateho wždy pohotowě mjeti, z nich sobě pořklad sšromazďowati, aby tobě nikdy nechybilo, když některého z nich potřebowati budeš.

Wacházšssli takowé řeči, pušť gedine twá myšslenj (Bůh dá tobě milost k tomu) o zewnitřnj bjudě, a obrať ge toliko k řečem takowým, powažujc ge nábožně w srdcy twém: o kteraká to bude tobě studnice živé wody! gať ty tomu mnohem

hem lépegi vyrozumjš pod křížem, nežli před křížem!

Wěz pak, že žádné pokussenj, které by tě od dábla a swěta potkati mohlo, ne přemůžeš, nebudešli proti hříchu zmu- žile bogowati. Takť musjš slova Bo- žiho ssetřiti, a geg vžiwati jako meče ducha. Efez. VI, 17. Protož kolkrát- koli Bibli do rukau béreš, chtěge w ní čísti, tolikrát smjšleg, že meč do ruky béreš k wybogowánj hūcha, kterjš tě wždy obkličuge, a pozdilého činj, abyš geg přemocy mohl.

K tomu koncy ssetř pilně wšseho, co- li čteš; pozoruj kterak ty tam hned pov- čen, hned powzbuzen a obwesselen, hned wystríhán, hned potrestán, hned potě- šsen budeš. Sled při tom wždycky na způsobnost srdce twého, a drž twé slova w skutky, kterjš tobě na mysl a pamět při- cházegj, proti Písmu swatému jako wy- pulerowanému zreadlu; pozdwiuhuj me- zy tím wždycky žádost srdce twého k Bo- hu, prose ho, aby tě ráčil na dušš twé do takowého stawu přiwěsti, a cele tako- wého

svého člověka ; tebe učiniti, gačeho swa-
 té slovo geho wyhledává a miti chce ; a
 nepřestáveweg čísti w Biblij, dokudž se při
 neymensšim s horlivau žádostj a modlitbau
 znovu k wjře nepowzbudjš, w lásce ne-
 zapáljš, w naděgi nepošyljš, y nepo-
 ronjš. Gestli se toto w čtenj Biblij stalo,
 giffě meč ducha k bogi gest naosřen.

A poněwadž ty každého okamženi giff
 býti musjš, že tě bude chtiti netoliko dá-
 bel a swět, ale také twé tělo wlastnj wy-
 bogowati, protož buď hotow nepřiteli,
 to gest hřichu, genž se w tobě pohybu-
 ge, odporowati, bogugie tim, což sy k
 twému pošlněni y wjře a w životě Bož-
 štém do srdce swého přigal, proti hřjšným
 myšlenjm a žádostem, w modlitbě a křá-
 nj; při tom buď toliko dobré myslj; ne-
 bo gač dy dlaho snajně proti hřichu bo-
 gugeš, tak dlaho Hospodjn s tebau
 gest, a ty hřich w pravdě přemůješ.

Gled pak také toho, abys slova Božj-
 ho w takowém bogi gačo meče na obě
 straně ostrého vjwal. Nebo kdž le-
 wice hřichu nepřege místa, pokaušš pra-
 wicy.

wich. Newěru a chaulostivost hned následuge pokussej k neopatrnosti; a mnoho we wsech věcech záleží na tom, aby člověk pravě prozřetedlnosti vjíwal. Pročež musí meč Ducha na obě strany sekati, aby troá mysl w pravých závodích slova pravdy neporušeně zachována, a neb kdyby wystaupila, hned do nich opět wvedena byla.

Na posledy wěz, že gak mnoho swětu smřeš, tak mnoho w Písmě swatém spatříš a poznáš. Gak mnoho pak podle opatrnosti těla a swěta žiw budeš, tak mnoho w Písmě swatém šepý a nerozumný jstaneš.

Bůh pak Pána nasseho Gezu Krysta, Otec sláwy deg nám Ducha mandrosti a zgeweni ku poznání geho, a oswjcené oči myslí: abychom wěděli, kteraby byla naděge powolání nasseho, a gaké bohatstwj sláwy dēdictwj geho w Swatých: a kterak gest nesmjrná welikost mocy geho k nám wěřejm podle působení mocnosti šly geho, kteréz dokázal

na

na Krystu, wzkřislyw geg z mrtwých,
a posadilw na prawicy své na nebe-
sých: gemuž bud čest a sláwa
odsawád až na wěky,
Amen.

Třetí Částka.

Naučení podle Pisma swatě-
ho dané, kterak se právě a Bohu
ljbě modliti máme.

Jakub. 4, 3.

Prosýte a neberete, proto, že sle proz-
sýre.

§. I.

Stěchto řečech vřazuje nám Duch
Swatý, že lidé gsau, kteříž se
modlj, a wssak předce swau mo-
dlitbau od Boha nic neberau a nedosahu-
jí: Ne, žeby jim Bůh své milostivé
wysłysšenj odpjral, nýbrž, poněwadž se
E 4 w té

w té způsobilosti a pořádku nenalezají, w
 kterémby modlitba gegich Bohu přigemná
 a wyslyšsena býti mohla. Obfudž Ja-
 cub dj: **A** neberete, proto, že zle pro-
 šíte. Pročež chcessli, milý člověče,
 twau duffi a spasením dobře wřádnauti,
 a ne žly, ale Bohu libý modlitební bý-
 ti, deg se w čas wystřihati. Powáz do-
 bre, což se k pravému a Bohu libému
 modlitebníku wyhledává, sferre k tomu
 koncy následujicého Naučení správného;
 Edežto pozor dáti máš I) na ty, kterjž se
 zle modlj, a sferz tatorau modlitbu
 swau žádného požehnání pravého
 nedosahuj; a II) na ty, kterjž se Bo-
 hu libě modlj, a tak w modlitbě
 své wyslyšsání bhwagj.

S. II.

Žli modlitebnicy mohau přjhadně na
 dwognásobny způsob rozdělení býti;
 Edy se některj pokrystf hym, a druzj po-
 hanstfým způsobem modlj, obogj pak
 sferz modlitbu swau nic nedosahuj.

Což se prwnjho, totiž pokrystfě mod-
 litby

dlitby dotýče, máme se dobře naučiti, co pokřtstwj gest, a kterak nám ono w slo-
wu Božim wyřáno býwá, abychom se
geho gako gedu řřodlivého warowati
mohli. Takto pař wypisuje S. Pawel
pokřtstwj 2. Tym. III, 5. magj způ-
řob pobožnosti, ale moey gegj zapř-
ragj. Z kterýchř řřow dáwá se znáti, že
ten gest pokřttec, kterýř 1) gessře řřogj w
řřwém starém přirozeném, hřřřněm a ne-
obráceném řřawu, aniž řřowu Božimu řř
řřowuzrozenj řřwému na sobě moeně př-
řobiti dopustil, a 2) takowý neobrácený
řřaw a staré rozenj pod negatým řřewnitř-
njm řřwatým způsobem wřřwá, aby geho
bezbožnost lidem řřewena nebyla: Odkudž
také wřřeckau řřwau řřuzbu Božj, gakožto
do Chrámu Páně choděnj, řřjwánj a
modlenj, řř to:mu řřoncy řřoná, aby od li-
dj řřpatřen, a za pobožného držán byl:
ač práve on mezy tjm gest před Bohem
dwognášobný hřřřnjř, poneyprwé, po-
něwadž on w řřruntu řřdce řřwého gessře
do cela neobrácený gest, tělesnau myřř
mage, a podruhě, že on takowau bezbo-
žnost

žnost zevnitř přigatým způsobem překř-
wati se neosvěchá.

III.

Kdo se tedy v takovém stavu ještě
nachází, a však s takovým neznou-
zrozeným pokřtěným srdcem před Bo-
ha přistupě, se modlí, tenGift jenom
býti může, že veliké jeho modlitby
Bůh nikakž neoblíbuge, ale jest sama off-
křivost, před ním. Odtud nás wy-
svěhá Spasitel náš od takového hříšné-
ho způsobu modlení, Mat. VI 5. Když
bys se modlil, nehýweg jako po-
křtci: obyčeg zagiště magj w sřo-
lách a na vblech vlic stogje, mo-
dliti se, aby byli widjni od lidj: A-
men pravim vám, jet magj od pla-
tu swau: totiž, w tom dosahugi odpla-
tu, že od některých lidj za pobožné a swa-
té držáni býwagi, ačkoli od Boha časna-
y věčnau odplatu milosti, která pravým
modlitebnjším dána bude, očekawati ne-
magj, dokudž w takovém stavu setrwá-
wagi. Je pak tato neschetnost pokřt-
stwi

stvi každého času, zvláště v modlitbě hrozný hřích před Bohem gest, odtud dává se znáti, poněvadž Duch Svaty v slovu svém tak horlivě nás od nj vyhlašhá. Sedenkaždý chtěg následugicj msta pilně vyhledati a považiti: Mat. VII, 21. 22. 23. 2. Tym, III, 5. Eyt. I, 16. 1. Petr. II, 1.

§. IV.

Nalezá se pak pokřtstvi při dwog násobnich lidech: 1) při neznomuzrozených a cele nekagicjch, a 2) při znomuzrozených lidech, kterjzto po včiněném pokání pravém do stavu mílosti přenesseni gsau. Ono wssak nacházj se při takowých dwognásobnich lidech rovně dwognásobnjm způsobem. V neznomuzrozeného pokřtstvi gest panugicj hřích, kterjz on ani práve nepoznává, ani proti němu z srdce neboguge, Znomuzrozené pak obklicuge také tato přirozená nesslechtnost gestě; poněvadž wssak oni gj nedopauští wjce nad sebou ponowati, ale proti nj bogu-

E 6

gj,

gi, a skrz wjru přemáhaji, protož gisti gsau skrz Duchu Božjho, že jim to pro Krysta odpustěno gest, a tak milostiwě mu wyslyssenj modlitebĵ gegich překážeti nemůje.

§. V.

Nechat se podle toho giž gedenkajdy w přimně zkussuge před twáři Hospodina, ohljdage se, ku kterémuby haufu přimaležel; zdali gessťe dopaussťi pokrystswj nad sebau cele panowati, zakládage Křestanswĵ swě posawád toliko w zewnitřnjch skutěch a řádu Cĵrkewnjm, při kterémž on žádně prawě wnitřnj proměny necĵti: A neb zdali začal skrz prawě pokánj nadussi swě pracowati, snažugje se w každodennjm bogi wsselikau nesseslechtnost, a zwlášť také tuto, totiž pokrystswĵ wybogowati, a skrze moc milosti Duchu Swatěho přemocy. Nalezáli při sobě to prwnj, gist byti můje, že se posawád gessťe niĵdy prawě nemodlil bytby zewnitřně gessťe wjce byl mluwil. Toto wjme se na Žudském lidu w starém Zákoně, Žzai I, 13, 15, kterĵito o swých modlitbách mnoho

mnoho smýšleli, tak, že spolu se shromáždí-
 dugice, ruce své rozprostírali, a vna-
 weni y zárnutek magice, dosti kysle mod-
 litby gegich a služby Boží jim přicháze-
 ly; A wšak předce ukazuje Hospodin
 niewyšší ohawnost, w kteréž wšecky mod-
 litby takowé má, když prawj: Nepři-
 nášsegte wíce oběti oklamánj: Kadě-
 nj (kterěž modlitbu znamená, Zgew. VIII,
 3. 4.) w ohawnosti mám: Nowmě-
 šyců a sobot a swoláwánj nemo-
 hu trpěti, neprawost gest, ani shro-
 mážděnj: Protož když rozprostíráte
 ruce wáše, skrywám oči své před
 wámi, a když množíte modlitbu, ne-
 slyšim. Vyjčina, pro kterau ge Ho-
 spodin neslyšj, hned přidána gest, když
 sluge: nebo ruce wáše krwe plně
 gsau; to gest: Wy wězte gestě w wa-
 šsem starém rozenj hříšném, wy gste ge-
 tě bez živé wjry a sřečné lásky k Bohu:
 Swědomj wáše gestě není obmyto a o-
 čistěno krwí Krysta od hříchů, aby se mi
 w wás dobře zaljbiło, bytbyšste zewnitř-
 ně gestě wíce nádhernosti činili. Dává

pak Hospodin také hned radu při tom, to-
 tiž kterak se chovati magj, gestlize w mo-
 cy se modliti, a celau službu Boží swau
 Hospodinu libau věiniti, když dále dj:
Umegte se očistte se: Dopustte Duchu
 mému srdce wásse proměniti, žiwau wj-
 ru w Krysta w wás působiti, a swědomj
 wásse od skutků mrtwých očistiti: Pře-
 staňte zle činiti, věte se dobře činiti:
 Ukážtež takowau wjru srze lásku, a
 srze opravdowé obćowánj swaté dělaj-
 cy, a když w takowém stawu se nachá-
 zíte, potom podtež, ře. Kdožby tedy
 po věiněném zřuffeni vprjíměm vgnati měl,
 že on také s tynž Židowstým lidem až po-
 sawád toliko zewnitřně wstý a rtý se mo-
 dliwal, bez gruntownj proměny a pra-
 wého znouwuzrozenj srdce swého, ten ne-
 cháť vposlechně této rady Boží, aby se v-
 čil podle předepsaného způsobu s nowým
 Bohu libým srdcem se modliti, tak bo-
 haté požehnánj na sebe wведе. Ei pak,
 kteříž sy w prawdě narodili znouu z Du-
 cha Božího, a wssať toto zlé hnutí po-
 křytstwj gestte w sobě čtj, ti gsau také
 powin₂

porovní, vždy více se od tohoto subtilného semene hadiho čistiti, a proti němu bogovati, aby tak modlitba gegich vždy čistější k Hospodinu vstupovati mohla. K tomu koncy napominá S. Petr, aby chom vseliký způsob pokřtšvíj gať subtilného, tak hrubého složili. 1. Petr. II, 1.

§. VI.

Gíž povážíme druhý způsob slých a Bohu nelibých modlitebníků, genž gest, kdž člověk gať pohané se modlj. Gať pohané pať modlj se lidé, kterjž ani způsobu pobožnosti, ani moey gegi nemaj, ale swewolně živi sa u newěře a w zgerwných skutčch těla, genž gsau, czokoljštw, smilštw, nečistota, chlipnost, modkoslužba, čarowánj, nepřátelštwj, swárowé, nenáwistj, hněmowé, dráždenj, rjžnice, sekty, žáwistj, wraždy, opilštwj, hodowánj, a těm podobné wěcy, gať ge S. Pawel wyčítá Gal. V, 19, 20, 21. Kdož tedy teť u w gednom těch podobných skutků těla žiw gsa, tomu nad sebau panowati dopauštwj,

stří, to gest: gestliže on takowému hřechu (kdyby také jeden toliko byl z těch, kteréž S. Pawel poznamenal) skutečně povoluge, takže následuge, kdež ho geho vlastnj mysl a wíle wede, a w takowém stawu wstý gestě některé modlitby říká, na takowau modlitbu daušánj základage, gokoby musyla ona nic méně při takowé zgewné bezbožnosti Bohu libá býti, ten menšj se hanebně, ponewadž před Bohem s wššj modlitbáu swau w ossklivostj gest, nemoha tjm způsobem o wyslyšenj modlitby své wgistěn býti. Což doswědčugi následugjey mjsta Pisma swateho, Jan. XI, 31, Wjme, že Bůh hřěšnj-čů (kterjž wědomě hřěšj) neslyšj: ale kdoby ctitel Božj byl, a wůli geho činil, tohoť slyšj. Takť prawj Kryštus sám, Jan. XV, 7. Zústaneteli we mně, a slowa má zústanaulit w wás, cožbyšstekoli chtěli, proste, a stanět se wám. Ti pak gsau toliko w Kryštu, kterjž nechodj podle těla, ale podle ducha. Jím. VIII, 1. A ponewadž tedy swéwolnj hřěšnjey podle těla chodj,
pro

proto negsati w Krystu, ani Bohu libj-
ale zawrzeni hodni modlitebnjey. Viz
také pilně následujcých místa. Zalm XVIII,
42. a LXVI, 18. 19. Přjst. I, 28. 29.
E. XV, 20. E. XXVIII, 9.

§. VII.

Podlé toho nechát gedentajdy, kdož
li toto čte, se opět zkussuge, když mu ge-
ho wlastni spaseni gest milé, kterak on
před swým Bohem stoji? Zdali on ge-
stě podlé swého starého, přirozeného po-
russenj chodj, w zgerwne bezbožnosti žiw-
gsa, a neb zdali Božského přirozenj skř-
žnowu zrozenj učastnj učiněn gest? Není
to také dosti, aby se někdo gednoho a
neb druhého hřichu wstříhal, nýbrž člo-
wěk ten, genž se právé modliti chce, mu-
sý do cela obnowen, ano w Krystu no-
wé stwořenj učiněn býti. A tak musý o-
bogi způsob modlitby, gať pokrystský, tak
y pohanský zawržen býti, perwne wěřie,
že ani ti, kterjž w swéwolněch hřjstjch,
ani ti, kterjž w pauhé zewnitřnj počestno-
sti bez pravého žnowu zrozenj živi sau,
pra-

právě se modliti nemohau. Pročej kdo na dobrém gruntu stawěti, a z modlitby své mnohý vžitek miji chce, má následujících slow sšetřiti. On nechať dobře sám na sebe se ohlédne, zkusí a wyprytuge s wšši pilností, kterak celé geho Křesťanstwí působeno gest? Zdali on opawdivě z přirozeného svého stawu, strze nesmjnau velikost mocy Hospodina, do stawu milosti přenessen, a w něm za milé dítě Boží přigat gest? Mnohý jagisté chtj wěděti, gakby se modliti měli, a wšak nechťj w swém Křesťanstwí žádné horlivosti a snazowání vžiwati, ani swým wlastnjm hříšným žádostem a bezbožnosti nášlj věřiti. Takowj lidé, gak dlanho tak žiwáwagj, nikdy se nemohau pravěmu modlení naučiti, byčby jim gestté tak mnoho o modlitbě kázáno bylo. A tak, milý člověče, vě se sám sebe dobře poznati, vžiwage slowa Božího na místo saudec twého stawu wlastnjho; Bůh milosrdný, kterýž nás milostí swau wždycky předchází, hned tobě oči otewře, abys k pravému gruntu poznání sebe samého

ho přišel, on tobe vřáje, zdali ty mezy
dítky Boží a neb mezy dítky světa přiná-
lejší.

S. VIII.

Když sy tak skrze milost Boží to pozna-
ti se naučil, žeš posawád gestě na světě
sláwy Boží wěrně nehledal ale twüg
wlastnj vyitel, čest a rozkoš, ay nesindž
se tedy to wyznati, a pokání učiniti. Ne-
chajž se tobě to slowo, pokání činiti, těžké
a trpké býti nezdá, gať se to z počátku
sláwá, že slaw pokání tak smutný a
nuzný gest, w němžby žádně radosti ne-
bylo. Prawdat syce gest to, že, když
nám slowo Boží prawý způsob pokání
činiti předpisuje, to s twrdými a nasse-
nu tělu welmi nepřijemnými slowy se
sláwá. Takť chce Spasitel náš, aby-
chom wlastnj život náš nenáwiděli. Jan.
XII, 25. ruku a nohu vřáli, oko wy-
laupili, a wrhli od sebe, když nás
(tito audowé) pohoršugj. Mat. XVIII,
8. 9. Čimž Pán vřázati chce, že my
také to, co se nám w životě tomto nepo-
třebněg-

třebnějši a nevyžitečnějši býti zdá, opu-
 stiti máme, gesliže nám to překážku do
 Království Božího činiti chce. Rovně
 přikazuje on, abyhom sebe samých za-
 přeli, to jest: naši vůla naši myslí a vů-
 le se odřekli, brali svůg kříž na každý
 den, a geho následovali. Luk. IX. 23.
 a tak nic toho newážili, kdy se svět po-
 smívá, že již více do bezbožnosti geho
 spolu neběžime. Takť vypisuje též S.
 Pavel dílo obrácení našeho důkladně-
 mi slovy, totiž: abychom hříchu zem-
 řeli, Řim. VI, 2. starého člověka
 našeho s Krystem spolu vřizovali,
 v. 6. své tělo vřizovali s vášněmi
 a s žádostmi, Gal. 5, 24. běželi, bo-
 govali, we všem zdrželiwi byli,
 podmaňovali tělo své a w službu po-
 drobowali. 1. Kor. IX, 27. Tak
 přikazuje on, abychom s bázní a s tre-
 sením spasení své konali. Filip. II, 12.
 K čemuž všemu on gestě wyhledává, a-
 bychom zarmauceni byli podle Boha.
 2. Kor. VII, 9. Gesliže do starého
 Zákona se ohlédneme, tam pravé poká-
 nj

nj těmito a podobnými slovy se vysvětluge: že srdce naše má skrausseno a potřeno, a náš duch ponizen býti: Žalm. LI, 19. Izai LVII, 15. zč. že máme plakati, křivliti, zč. Těch a těm mnoho podobných důkladných představení o pravém pokání Písmo svaté užívá, aby nás tím učilo, že obáčení naše k Bohu horlivě, gruntově, a bez měkosti státi se má. Mezy tím však nemáme se skrýt taková představení odstráti dáti od pravého pokání, nýbrž tím horlivě k tomu se povzbuditi, rozmýšlegice, že však předce v prostřed takového stavu pokání, negaká, ba mnohem lepší radost gest, a neb za tím gítě následuge, nežli svět se vsi svau marnosti spůsobiti může. Protož máme na slavnau odplatu milosti patřiti, kteráž v Pokání složena gest. Zde na světě gíž takové pokání, genž z počátku zdá se býti hořké, bývá sladkým potěšením, a živým okussením Lásky Boží často tak osladčeno, že se potom v radugeme pro takový stav do něhož sine vstaupili. Tak praví S. Pavel. 2. Kor.

Kor. VII, 9. Je zármutek, kterých gest podle Boha, ten pokání k spasení působí, gehož nikdyž lito nebyvá; kdež ovšem již dosti na tom gest, když k takowému podle Boha zármutku (genž gest částka pokání) povzbuzeni býváme, že ten působí spasení, v kterémž vssecka naše radosť záleží. Tak dosvědčuje též tentíž Aposstol. Řim. VIII, 23. že děti Boží (býváme pak děti Boží, když pokání a wjru w sebe působiti dáwáme) prvotiny ducha mají to gest: chti živé a močné zakusšení lásky a dobrotivosti Boží, kterauž potom na věky hogně syceni budau: Což S. Petr. potvrzuje. 1. Petr. II, 3. kdež on praví, že znoum zrození okusšení, kterak dobrotivý gest Pán, když nepřiv napomenul k pokání a k zložení vssecké zlosti. Toto mají začátečnícy w Křestanství dobře w srdci rozvážiti, a gedno na proti druhému považowati, aby tak ne toliko pravé wnitřní srdečné pokání z oných přisných představení poznali, ale také k zakusšení lásky a dobrotivosti Páne, kteráž

poká-

počánj následuge, přivedeni byli: Tak
tedy domněnj to, žeby křesťan-
ský život byl vždy smutný stav, gestli
galowé: Kterému domněnj falešnému
slyce mnohý od horlivého Křesťanstwí dá-
wagj se na zpět zdržeti, ale ti hned spolu
s tím překážegj, že ani milosti Pána Be-
zu Křysta, ani lásky Boží, ani věasten-
stwí Duchá Swatého okusyti nemohau.

S. IX.

Chcemeli pak k takowému skutečnému v-
žiwánj milosti a lásky Boží přigiti, tedy
musíme w pořádek Boží se oddati, prw
nad hřjehy nassimi podle Boha zarmau-
ceni býti, hněw Boží na takowé nepřw-
dobře čytiti, a potom z nasseho tělesné-
ho pokoge a bezpečnosti wygiti. Odtud
řdně negakowá powzbuzowánj w srdcích
nassich merkugeme, která nás k poznánj
nasseho hřjssného stawu počjnagj wěsti,
nemáme sobě gisť takowá powzbuzowánj
lehce wáziti, ani ge z srdce wyrážeti, ale
wždy hlauběgi kopati, aby w nás k pra-
wé mocy přigdauce, celé srdce naše na-
plni-

plnila : až bychom potomně horu Synai, kdežto sřz Zákon hříchů násse poznawše nad nimi skraussení sme byli, za nechali, a s radostí k hoře Syon bráti se mohli. Když člověk tak w poznání svých hříchů a své bdy postawen gest, o gať gemu takowá tesknot swědomí a takowé srdce skraussené dobrým učitelem k modlení bude, anobřz geho gaťo, *A, B, C,* o pravé modlitbě naučí. Takowý člověk gest zde rovně gaťo hustau mhlau hříchů obkličěn, dychtí wssak předce wždy po milosti Boží, wzdychajice bez přestání po swětě živých ; A tu může takowý sauzený a kagjch hřisnjš hned slowa naleznauti, poněwadž mu potřeba ge nastytuge, bytby on před tím neysprostěgšší člověk byl. Gať my to na straceném synu widime, ten když ku poznání své bdy přissel, gať welmi snadno také bez učitele modlitbu učiniti uměl, když sám k sobě řekl : *Wstana, pugdu k otcy swému, a djm gemu : Otče ! zhřeššil sem proti nebi a před tebou : aniz sem hoden wjce slauti synem twým,*
včič

věci mne, jako jedného z nájemných
 ků svých. Luk. XV, 18. 19. Podobně spatřujeme také na onom kagjčím
 Publikánovi, kterého gisté žádný neví, a
 jakby se modliti měl, a však tak vroucně
 a horlivě se modlí, že v chytěném po-
 znání hříchů svých z daleka stoge, nechtěl
 ani oči k nebi pozdvihnouti, pročez to
 svědectví od Krysta přigal, že on po ta-
 kové modlitbě ospravedlněn gsa do
 domu svého odšel. Luk. XVIII, 13.
 14. Kamž také přináležej ten pěkný pří-
 klad o kagjch hřissnicy. Luk. VII, 37.
 A gestli tuto věc maličko vysvětliti chce-
 me, gisté s takovým, který svou bídu
 hříchů obkljčen gest, neginať děge se, než
 jako s tím, kterýž v hlubokém bahně
 vězy, a vždy hlaubegi do něho se pohři-
 žuge, tu on volati a křičeti vni, ač
 právě před tím výmluvný nebyl. Z
 těchto oznámených příkladů můžeme se
 velmi snadno učiti, že modlení není
 negaké vměň lidské, a neb zevnitřní
 Kunst, kterémuby člověk od druhého nau-
 čiti se mohl, ale že právě pokání a obrá-
 cenj

D

cenj srdce k Bohu gest opravdovoy počátek modlitby. Taková zagisté w pokání naučená modlitba neroznássi se toliko nad rty, ale pochází z wnitřnjho gruntu srdce k Bohu: a bytby člověk w ten čas žádné knjhy w rukau neměl, a neb žádné modlitby z paměti newěděl, wssak předce dosti obšširně a Bohu mile bude se modlití. A tak gest to wěc neomyslná, že člověk musy pokání a obrácení w sobě působiti dáti, gestli právě se modlití chce, poněwadž bez toho wsseliká giná modlitba gest pauhé pokrystíwí.

§. X.

Když tedy člověk w pokání z skutku mrtwých wěrný byl, takže naposledy ge přemohl, ay neginác genu se zdáti bude, než gakoby posawád w nějakém pustém lese, od pravé cesty poblaudiv, byl se taulal, a potom skrz pilné hledání tu pravou cestu zase našel. Tak býwá člověk w pokání skrz mnohé sauzení a temnou cestu prohnán, až tu libeznou cestu pokoge, a rovnau stezku milosti Boží dosáhuge.

huce. Potom když on do takového spašitelného stavu přenesen gest, tehdy také genu vysoce potřeby gest, aby dále modlitbu jako neobyčejnější prostředek vžíval, k chodění ochotně po cestě přikázání Hospodinových, a k poznání vždy více a více skrytých myšlení srdce svého. Tuť se vssecko v modlitbě vyvine. Gestli Křesťanství gest pravé, a horlivé, tedy modlitba také pravá následovati bude. Postupugeli člověk znužil v svém Křesťanství dále, a modlitba také horlivější a vraucnější bývá. Gestli pak člověk opět vládný bývá, tedy bude také modlitba vládná. Kdo tedy tak jedná se proslaviv, v pravdu gest uveden, chřege dále Křesťanství své spasitelné věsti, ten ať srdce své vždy pilněji skusuge, a co gesté nepravého na sobě nachází v slověch, skutečích, i myšleních a žádostech, to přednásti vssecko svému nebesnému Otci v pauhé sprostnosti srdce svého, tak on ho vždy více a více od toho čistiti bude. Nemusíš pak se domnívati, že taková

modlitba Bohu se nelíbí, když podle
 všech částí dobře a ozdobně v jedno
 spogena není; Ach ne! sřz takové na-
 mítání nemužš se od modlení odstrástiti
 dáti. Dost, když srdce naše k Bohu
 vřjmné gest: neboť Bůh nepatřj jako
 člověk na zevnitřnj slova, ale Onhle-
 dj k srdcy. 1. Sam. XVI, 7. Rovně
 jako matka většj radost má nad breptá-
 njm dítěte nejménšjho, nežli nad dofo-
 nalau řečj nejménšjho: Tak gest také
 radost v nebi nad vzdychánjm, ačkoli
 gestře mdlým, a modlitbau kagjeho hřj-
 šnjka, když gen toliko horlivá gest.

S. XI.

Gako již z toho všeho zřetelně zná-
 ti se dává, že člověk syce druhému ze-
 vnitřnj naučení k modlitbě dáti může, a-
 le nikoli nemůže geden druhého věiti, a-
 by se Bohu mile modlil, poněvadž tomu
 v našem obrácej k Bohu, od Boha
 samého svěiti se mušjme: Tak meňj se ti
 proto welmi, kteráž se věj modliti, a však
 starého člověka svolěcy nechtěj; ale se
 do-

domnjwagi, že při wffelické gegich bezbožnosti předce modlitba gegich Bohu se líbiti musí. Kdo pak prawý porádek w modlitbě ssetří, tak že pokání a modlitbu, modlitbu a pokání spolu spoguge, ten hned mnohé zlé obyčege a ohawnosti pozná, kteréž w Křestanstwji s modlitbau páchane býwagi. Kterak čte mnohý swau rannj a večernj modlitbu tak studeně z některé knihy, a přitom mysl geho wffeligakými swětškými wěcmi, pečowánjm o tento žiwot, a těm podobným zanepráždněnjm napluěna gest, a proto žádnau prawau cytědlnost z takowé modlitby miji nemůže. Tak mnohý přečte modliteb mnoho, když k Spowědi a Wečeři Páně giti chce, a wssak práwě kagjého a pokorného srdce nemá, pročž žádné oběti, kteréby se Bohu líbila, nepřinássi. Mnohý wnj toliko některé modlitbičky, které se z paměti naučili, a domnjwagi se, když ty říkági bez wsseho hnutí swého srdce, žeby to prawá modlitba byla. Mnohý zlj obyčege zachowáwagi se také w modlitbách samých, které před y

po stole říkane bývají: poněvadž před, při, y po stole častokrát mnoho mizutých a prázdnych věcí, kterými Duch modliteb skormaucen bývá, obyčegně se rozšpá. Gestližeby kdo při čtení knižecky této přesvědčen byl, že on též w podobných zřích obyčegich wězel, a neb gesttě wězy, ten ať hned do sebe wstaupě, vžná to kagicně, a začne odsawád w Duchu a w prawdě se modliti; neboť prawých modlitebnjků otec hledá, aby se modlili genu. Nechat začne w poznání své bjdy sám své srdce vprjinně před Hospodinem wysléwati, neboť není dosti, někeré modlitby rty podlé zvyklosti čisti, při nichž srdce bez wšseho hnutí Božského zůstává: Anobř wšsecky takowé toliko zerwnitř wstý říkané, a neb z knihy čtené modlitby Bohu se nelibi, řdyž ten, kterýž ge říká, není zrozen znowu, ale tělesně smenyssli, poněwadž srdce geho není gesttě vprjinně před Bohem, ani milosti geho wčástné wčiněno gest. Což se má dobře zachowati, aby se někdo nedomnjwal, že se s tím wšsecky modlitebné knihy a z paměti

měti naučené modlitby zamítají; Nebo může to oboje svůj vžitek míti, ale při tom, kterýž po učiněném počání živanu wjru a synowství Boží dosáhl; nebo takowj smj toliko to posvěcené vživání zewnitřních věcí. Aby pak takowj, a obzvláštně ti, kterjž gesté při počátku stogi, také některé naučení měli, kterak z paměti naučené modlitby právně vživati mají, aby odtud dusse gegich mnohého vžitku nabyti mohla, tedy at ssetři této dobře miněné rady. Potřebj gest do své komůrky wjiti, a z paměti naučené modlitby říkati, w tom pořádku, gak se kdo naučil; dále pak při gednom každém slowu s srdcem málo se zastawiti, ge powážiti a přemysleti v sebe samého, coby to wlastně slawo, a gakau moc a důklad w sobě obsahowalo, aby sřz takowé rozgimání, ten w těch slowjch ležjch poklad, do Srdce negaké hnutí Božské přinesl. Gestlize takowěnnu slowa tékau, tak může též Bstj wyslowiti, co při gednom každém slowu za přemyslowání má; a tak může celau modlitbu

progiti. On čytiti bude, že takovým způsobem zvláštní potěšení a posylnění v takových modlitbách nalezne, tak že se bude věděti s mnohým prospěchem v živati; Gaž to na modlitbě Páně přez dne skusyti se může. A tak odstup to, a bychom sprostně takové modlitby zamýšleli, ale mnohem raději, když člověk po daném naučení s nimi tak zachází, winšujeme, aby jeho srdce mnohými řeči Písma swatého, Žalmů, duchovními písničkami a modlitbami naplněno bylo, aby tak vždy něco měl, z čehožby použíwati, a živnost pro wnitřního člověka bráti mohl.

§. XII.

Přitom gestě nechť gedenkaždý také pozor dá, aby prvé, nežli se modlí, mysl swau k dětinškému rozměluwání připrawil. K. čemuž může slaužiti to, a bychom 1) se na nassj nehodnost práwě rozpomenuli, gaž to 1. Kn. Mogg. XVIII, 27. na příkladu milého Abrahama spatřujeme, kterýž, když před Ho-

spodi

spodinem stoge, gať Boží hrozně důsto-
genstwj, swattost a wssenhaucnost, tať
swau wlastnj nehodnost poznal, rekl srdcem
pokorným: Ty nynj chtel bych mlu-
witi ku Pánu swému, ačkoli gsem
prach a popel. D čemž tať mohau
se následugjch příklady Bohu přigemných
modlitebnjšků čjsti, 4. Kn. Mojš. XVI,
22. ř. XX, 6. Žalm. LCV, 6. Žalm.
CXLI, 2. Dan. VI, 10. Efez. III, 14.
Z kterýchž příkladů tať se wjme, kterať
bychom násse tělo a giné audy zewnitřně
držeti měli, řdyž se modljme: Poně-
wadž to Bohu gest milé, řdyž srdce ná-
sse před ním práwě se pokorj, tať že náš
zewnitřnj způsob swědectwj o takowé po-
kore, budto skr; kľekánj kolen, a neb tēm
podobná znamenj wydáwá. 2) Slaužj
tať ř takowému pripravowánj, aby-
chom ř nássj nehodnosti připogili zásluhu
Krystowu, ř Bohu ne ginať, než pokro-
penj a obmytj křwj Gežisse přistupugje,
a nássj celau modlitbu ne na hodnost
wlastnj, ale toliko na drahau zásluhu
Krysta zakľadagje, tať, že (gako geden

pobožný Bcitel mluví) w naší modlitbě, když se modliti začínáme, na prostředníka Geziſſe Krysta Boha a Ālowěka patřiti máme, k ranám geho se vtiſagice, a to pravě potěſſeni berauce, že máme odpustěni hřichů, a pro těhož prostředníka wyſſyſſeni budeme; což Pjmo gmenuge: We gměnu Krysta se modliti.

§. XIII.

Náleží dále k pravěnému modlení, aby chom prwé ſmyſly naše dobře ſpogili. Aby nám pať to při modlení tějce nepřišlo, máme ſamí na ſebe pozor dáti, abychom ſmyſly naše a myſſlení daleko nerozpauffteli, aby ſme pomalu ſkrz podvod hřicha od Boha odwedeni nebyli, a potom při modlení dwogj prácy neměli, ſwá myſſlení jaſe ſhledáwati chtějice. Geſtki pať Ālowěk ſpozdiſt k modlení při ſobě nacházy, nemá gj powolowati, ale rozněcowati w ſobě dar Boj. 2. Tym. I, 6. Což nědy ſtáti ſe můjé ſkrz Přemyſſlowání gedné kapi-
tolý

toly a neb některých věcí w Bibli, sřz
 považování některého dobrodini Božj-
 ho, a neb kdýž také duchovní Písnička se
 spjvá, tím wšim myšleni zase shroma-
 ždená býwagi, a člověk nové ponuknu-
 tj k modlitbě dostává. Podobně k wět-
 šsimu roznícení modlitby naši gest někdy
 velmi vžitečné, aby se některj w modlení
 spogili, kterjž w pravdě Gezu Krysta cho-
 dj, a své potřeby wespolek Bohu před-
 násseli, tedy bude modlitba gegich ne-
 toliko tím wjce roznícena, ale sami také
 sřz tokové srdečné spogeni w modlení za-
 pálení budau, gafo pocestnj k hotowému
 běžení na cestě k wěčnosti. Ano modlitba
 mdlých w takovém spogeni rovně spolu
 oblaky prorazje, k sřdey Božjmu gafo
 přjgemné ladění wstaupj, a bohaté po-
 zehnanj obdrží. Čti o tom Mat. XVIII,
 19. 20. To se pať wždycky nalezne, že
 čím wjce kdo se modlj, tím wjce také
 pobizenj k modlitbě má, a čím méně se
 modlj, tím méně pobizenj k tomu dostá-
 wá.

S. XIV.

Naposledy má též gedenkaždý při cwi-
čenj swém w modlitbě následugichých na-
pomenutj ssetřiti, aby w něm každodenně
růsti, a z gednoho stupně na druhý wstu-
powati mohl.

I. Má hleděti pilný modlitebnj zvlášt
na tři věci. Poneyprwé: Na
rozkas Boží, genž modlitbu ode wšsech
swých dítě bez rozdjlu wyhledává; w
následugich msta. Mat. VII, 7. Mark.
XIII, 13. Luf. XXI, 36. Jan. XVI,
24. Řim. XII, 12. Filip. IV, 6. Po-
druhé: Na milostiwé zaslíbenj Bo-
ží; že on modlitbu pro Křysta gisté wy-
slyšeti chce; o čemž tyto řeči znějí:
Luf. XI, 9. 10. 13. ě. XVIII, 7. 8.
Jan. XIV, 13. Žal. CII, 18. Žalm.
CXLV, 10. Potřetj má hleděti na
swé wlastnj srdce, aby prawé, kagj-
cý a wěřcý bylo, a neb při neymen-
šim horliwau žádost po tom mělo, po-
něwadž modlitba těch, genž se obrátiti
nechtějí, ohawnost gest před Hospodj-
nem.

II. Když

II. Když také v Písno svaté k vzdě-
lánj tvému čisti před sebe béres, čti ge s
modlitbau a vzdychánjím k Bohu, tak
vždy wíce živé vody k tvé studnici při-
těkati bude.

III. Zvlášt měg na pěci, abys do-
brodinj a milostná zaslíbenj Boží z E-
wangelium považowal a rozvažowal, a-
by tak duch synowski w tobě pozdwižen
a powzbuzen býti mohl.

IV. Giných dary nepotupüg, kterěž
sau od Boha přigali, gať w známosti to-
ho, což k pravě modlitbě náleží, tak ta-
ké w zkussenj a cwičenj modlitby samé k
tomu koncy nezanedbáweg slyšseti, když
také ginj se modlj, aby w tvém srdcy za-
nimi modliti se mohl. Anobřž gestliže
takowé modlitebnj knihy máš, kterěž sřz
Ducha Božího psané sau, tedy to také
twüg dar w modlitbě rozmnoží, když z
nich přiskussnau nábožnostj čisti budeš.

V. Wěr gislě, že, čím pilněgi a trau-
cněgi w modlitbě se cwičiti budeš, tím
wíce tobě Bůh swau milostj w tom na
pomoc přispěge :

dlitbě se přiblížowati budeš k Bohu, tím
býdnějši budeš, ne jen w tvém modle-
ní, ale také w celém tvém Křesťan-
ství.

VI. Pro tu příčinu častěji považuj
velikau hodnost modlitby; Nebo mo-
dlitba, když se we gněnu Krysta děje,
jest Bohu tak přigemná, gaťoby gi sám
jednorozený Syn geho před nim činil.

VII. Abys také we wyslyssení modlit-
by vždy wice poslyšen byl, deg pozor na
rozličné zkussení w modlitbě, gať giných
tak své wlastní.

VIII. Nikdy snadno nesnyššleg, že tě
práce své tak žanepřázdňugi, aby času k
modlení míti nemohl. Gestliže pak tak
mnoho k činění máš, že se tobě času k
modlení, považowání Božských věcí, a
k giněmu ewičení křesťanskému nedostá-
wá, tedy máš se sám zkusiti, zdali Bůh
to naložil tobě; a neb zdali sy sám tak
mnohým blátem twau dussi obtížil, genž
tobě neyprw w potřebném ewičení w po-
božnosti, potom také w modlení překáž-
ku činí. Naleznešli to prwní, pros
Boha

Boha za poznání a přestávání na geho vůli v dostatečné, milosti, aby strážer nitřní tobě naložené činy rozptýlen nebyl, ale v utišení a v pokoji srdce bez překážky v pravé pobožnosti cvičiti se mohl. Gestli pak to druhé uznáš, tedy ne toliko sobě žádného jiného nepokojce více neděleš, ale snažig se také pilně, aby se pomalu, v mocy Boží, toho zprosil, co tobě v modlení a jiném cvičení v pobožnosti překáží.

IX. Nikdy také v modlitbě své nezapomínej se na chválu a díků činění, kterých Bohu za jeho mnohá, gať tělesná tak duchovní dobrodíní, povinni sme.

X. Kolikrát koli poznáš, že tobě Bůh milosti v modlitbě propůjčil, neb obzvláštním darem tě občerstvil, a neb zvláštním vyslyšením toho, zač si ho modlíš, obdaril, ay nezamešškejž Pánu Bohu za to vráuceně děkovaťi, ne slovy toliko, ale raděgi skutkem a pravdou.

XI. Kolikrátkoli tobě Bůh kríž pošle, budto vnitřní, neb zevnitřní, tolikrát rozpomínej se, že semenko kadidla
 † tvé.

Ě tvé modlitbě přidáno bývá, kterýmž by oheň tvé vraucnosti, genž velmi snadno hasne, znovu měl rozjčen a rozpálen býti.

XII. Nedomnívej se, že nejvyšší stupeň modlitby na zvláštních mimo pořádku daných a přirozených převyšujících darůch záleží, ale pomni raděgi, že Bůh láska a naděje jsou ti tři gruntovní stavové celého Křesťanství. Čím více tedy ty v tobě vpevněni budau, tím silnější též ty v modlitbě budeš.

XIII. Naposledy hleď předě všim, aby věrně a důsahlivě Amen řekl, právě než se modlití přestaneš. Bůh pak kterýž bohatý jest nade všecky, genž gmeno jeho vyňvagi, ráčj sám do srdce tvého ho vyliti Ducha milosti a modlitby, aby od něho se naučil svatě ruce pozdvihovati k nebeskému Otci, genužto spolu s Synem jeho Jezu Kristem Spasitelem světa budiž věčná čest a chvála,
Amen.

Čtvrtá

Čtvrtá Částka.

Kratické Zkuffowání, mámeli
opravdiwau a žiwau w Krystař Wiru
w sobě, neb ne?

§. I.

Něk právěby nebylo potřeby, zde
zvláštňiho wynaučení o grunto-
wnjm zkuffenij Wiru připogiti,
gestliže kdo gen své Křestanstwj wedlé to-
ho, což w předchágegijch napomenuto
bylo, bez Pokřytstwj zkuffowati chce; wssak
předce gestě, pro lepšij Přesvědčení
připogeno gest gedno aneb druhé swědec-
twj Pjšina swatého, wedlé kterýchžto se
gedenkáždý zkuffiti může, zdali tu opravdi-
wau, žiwau, skrze Duchu Božjho půso-
benau Wiru, w sobě přebýwagjeň má,
aneb ne. Poněwadž mnozý z dnešňjch
Křestanů se chluby plným hrdlem, než po-
žal se! té hlawnj wlastnosti močy a hnau-
tj,

ti, kterážto žiwá Wjra působj téměř ni-
kdý neokusyli.

S. II.

Menj tedy wšsecko to Wjra, co Ělo-
wěš za Wjru pokládá. Někdo w své
hlauposti drží to za wjru, Edyž ty tři hla-
wnj články Wjry Křestanské, a hysto-
ryj o umučenj a Smrti Krysta Pána wnj
recitowati. Než toto zůstává gen pau-
hé wstnj wyznánj až dotud, dokud Duch
Božj takowau Známost w Podstatu aneb
žiwau moc neproměnj. Gijnj pak snad
to drží za swau Wjru, co se gináč Ná-
boženstwj gmenuge: atak, Edyž gen w
oprawdivém Náboženstwj žewnitřně na-
rozen a wychowán gest, domníwá se, že-
by giž opravdivau Wjru měl, a žeby
geg spasenj wěčné minauti nemohlo: Ge-
ssto wšsak takowj tytul a gméno daleko
nenj dosti, a gen těžšj Počet a zatrace-
nj za sebau táhne, gestliže podlé toho ho-
dně nepokračugeme; Nebo ne pauhé gmé-
no opravdivého Náboženstwj nás spase-
na činj, ale Wjra delagječ, kterážto
Ělo-

Člověka do Krysta přenássi, a w něm
 nowé stwoření činj. 2. Kor. V, 17.
 Mnohý kdž slyssi; žeby Krystus za wsse-
 cky lidi umřel, a geho Smrt každému,
 kterýby w něho wěřil, Přiwodem spasení
 byla, a to bez dalššihó rozvážení, činj sobě
 pewné domněnj a myšljenj w swém moz-
 ku o Krystu, a spoléhá se na geho krew
 a zásluhu, při tom wšak wšem zůstává
 w swém starém rozenj, a tak to sám od
 sebe působené Přiwlastněnj zásluhy Kry-
 stowe za opravdivou Wjru uznává,
 gesto wšak to nic giného není, gen lid-
 šky wlastnj skutek, a oklamánj dábelské,
 s kterýmžto on, bídne dusse w bezpečno-
 sti do Pekla wvádj. Ne zagisté gen to-
 liko sobě krew Krystowu přiwlastnowati
 máme, ale také šrže tu gístau své swé-
 domj očistiti dáti od hříchů a skutku
 mrtwých. Žid. IX, 14. Kde tedy moc
 a Působenj krew Krystowj, totiž každoden-
 nj očistowánj swědomj chybj, tam chybj též
 gegi přiwlastněnj, a nebo gest gen falešné a
 oklamawatedlné, tam tedy chybj opravdi-
 wá Wjra, šrže njžto krew a zásluhu
 Kry.

Křystowu dosáhnouti, a nám gj za nássi
wlastnj učiniti musíme.

S. III.

Oprawdivá pak wjra w Křysta Pána
nemůže se tak dobře slowy wymluwiti, ga-
ko w samém skutku skusiti; Poněwadž o-
na nepřirozené působení Ducha Swatého
gest. Může se wssak opravdivá wjra
po swých znameních, od bludné a falešné,
wstnj a Pokřstské rozeznati: Nebo

I. Oprawdivá wjra Wykaupení a
zásluhu Gejssie Křysta za mnoho a
draze sobě wáží, ano za nelepší Poklad
na nebi y na zemi, naproti kterému wsseho
Swěta peníze, Statky, hodnosti za tak má-
lo sobě pokládati máme, gačo gednu krůpě-
gi wody naproti nepřebřanému Moři, pro
kteréz bychom mnoho tisíce milj, ba celý
Swět, bytby y pauhými Gehlami wye-
pán byl, běželi, ano tělo y Žiwot proň
stratili: Gačo milj Apóstolé činili, kte-
řizto se pro drahé Sméno a wyznání Ge-
jssie Křysta dobrowolně wázati a wsmerti-
ti dali: Protož také, Edyž swých Poslu-
chačů od hříchů wstřjhati, a ku Pobo-
žnosti

žnosti a Křesťanskému životu napomíná-
 ti chtěli, žádných hlavnějšich důvodů
 užívati newěděli, jako těch, které z dra-
 hé a křivé Zásluhy Ježíše Krista bra-
 li. 2. Kor. VI, 20. Kap. VII, 23. 1. Pet.
 I, 8. 18. Žid. IX, 12. 13. 14. A tak
 čím dražší a vzácnější nám bude Kry-
 stus w svém Ťlowěčenstwj, w svém v-
 trpenj, Smrti a wskřísenj, tím slawně-
 šší gest swědeckwj wjry nášši: Odtud S.
 Petr. w 1. Listu II, 7. doswědčuje, že
 wěřchm Krystus hlawau vhelnj, a
 poctiwost gest. Čim wjče tedy gen
 člowěk roste v wjře, tím dražší genu
 Krystus býti má, tak žeby y pro Krysta
 a wywýššenost známosti geho wse
 za škodu a leyna položil, Žilip. III,
 8. a škrze takowau. sýlnau známost Po-
 šštwornám swěta všsel, 2. Petr. I, 20.
 A tokowým tedy spůsobem může gistým
 býti, že opravdiwá wjra w Krysta w
 něm přebjwá.

II. Oprawdiwá wjra prinášši ra-
 dost a potěšenj do Srdce. Nebo o-
 na považuge, že my škrze drahau Křes-
 Kry-

Krysta od hříchů y gegich Pokuty, gafo
 též y mocy dábla, tak lástawi wykaupe-
 ni sme, odkudžby nám gináce nic bylo
 na wěčné wěky spomocy nemohlo: Tak-
 howý člověk chwálj a s radosti wypra-
 wuge o těch drahých Pokladech a dobro-
 dinich, které sau mu sřrze Krew Krysta
 nadobyte a sřrze wjru přiwlastněne, ga-
 řožto gsau: Milost a smjření s Bohem,
 odpustění hříchů, wsselité duchownj po-
 žehnání w nebeských státech, wssecko od
 geho Božské mocy, což řžiwotu a Pobo-
 žnosti náleži, a co gestě wjce, synow-
 stwji Božji a dědictwji wěčného blahosla-
 wenstwji: O tom on spjwá a rozmlau-
 wá, kterákžto genu při Křtu swatém dá-
 rowáno, a w Slowu Ewangelium zgerwe-
 no gest, bére hned geden, hnedky druhý
 důwod že Slowa Božjho, který o těch-
 že dobrodinich zni, roztjrá takowý gafo
 negakau libezné wúně zelinku, a weseli se
 nad tím sřdečně. Tak se čte o tom strá-
 žným žaláři, Skute. XVI, 29 - 34.
 řdyž wjra w Pána Gežisse Krysta w sřdci
 geho zajnuta byla, že se nad tím s ce-
 lým

lým svým domem radował, proto že
wěřejm w Boha se stal. Kde tedy ta-
kowý radosti Pramen w srdcy se otwřá,
tam se ona y srzce vsia wyprysstowati mu-
sı, aby ten a takowý wěřej wyprawo-
wał a swědectwj wydáwał o té weliké
sláwě, kterau on w Krystu poznáwá, nic
nedbáge na Potupu a pohaněnj swěta, kte-
rau snad při takowém radostném wyzná-
nj na sebe wřiti musı, gať o tóh násle-
dowánj potupy na wjru, nás s svým
přikladem wěj. Žal. CXVI, 10. **V**
wěřil sem, protož y mluwil sem, a-
čěoli sem byl welmi ztrápený.

III. Poněwadž tedy giž wěřej člověk
poznáwá srzce wjru milost Gejssie Krysta,
a Lásku Boha Otce, a společnost Duchá
Swatého, owšem celé weleslawné Tro-
gice srdečné dobré mjněnj, kterězto genu
Krystus dokonal, tedy powstáwá od-
tud horjch Láská k Bohu, sonow-
ská Posluffnost a wděčnost, gaťozto nowé
znamenj wjry, ku kterězto se tak tuze za-
wázaného býti nalezá. Ten giž má ta-
kowau srdečnau důwěrnost k swému mi-
lému

lému Pánu Bohu, kterýžto tak veliké
divný na něm dokazal, pevně to v sebe v-
kládage, že se genu w dobrowolné po-
stussenstwj na sřzce oddá, začíná wedlé
geho slowa a wúle žiw býti, své wlastnj
zlé wúli odpjratj, swúg předesslý žiwot
měniti, a wšsecky wlastnj skutky zapjratj,
ano sám newj, coby swému Pánu Bohu
k doswěčenj powinné wděčnosti prosvá-
zati měl, a litoť gest genu, že to tak wči-
niti nemůž, gať by mile rád chtěl.

IV. Dale powstává odtud w sřdcey
takowého synowstá bázeň před Bo-
hem. Debo tam se skutek a hnutí wjry
na tento spůsob wje a wje rozmáhá: ten
a takowý wěřicý wšseligať se waruge a wy-
sřjhá, aby tak milostiwého Otce opět
nerozhněwal a wědomě negať nevrázył,
Odtud mnoho sobě slowa a Pohrůžky
Bozi, zroláší pať geho hořicý Lásky Zna-
menj wáži, a kdž takowé sřyssi anebo
čte, tak v sebe mjni, kdžby to genu ně-
kdo odnjti chtěl, žeby sobě takowé mno-
ho tishemi zlata přeplatiti nedal, mlu-
wě: Poněwadž mně můg wěrný Bůh tak
mno-

mnohá dobrodiní prokázal, když mne
 sročil, vykoupil, posvětil a znovu
 zrodil, ano kdyby se ještě něco vyšší-
 ho v srdci jeho bylo našel, aby k
 mému spasení sloužiti mohlo, to ještě
 byl dokázal. V pročebných se gá takové
 z celého srdce činiti nevyšloval, což genu
 libé gest, a od toho se vystříhati, což ge-
 mu nemilé gest. Protož také očistuge
 se více a více od všech nedostatků, kte-
 ré se ještě jeho přidržejí, a všech hří-
 šných zvrstlostí a obyčejů, kterážto on
 v světle Božím více a více vhlídá: a
 poněvadž gednau mléko beze lští E-
 wangelium swatého okusyl, a po-
 znal, kterak dobrotivý gest Pán. 1.
 Petr. II, 2. 3. Protož také gest Láška
 Boží, kterauž Duch Swatý v srdci ge-
 ho rozlit, a jeho srze to k srdečné Lášce
 k Pánu Bohu rozpálil, to přehylné nut-
 kání beze všeho přestání, dobré půso-
 bití, a tak wede své Křesťanství z moci
 a lžebnosti Ewangelium. Při tom
 wšak, vjíwání Zákona neodkládá nasřez
 na stranu, ale když se hříšné žádosti w
 něm

E

něm

něm zmocniti chtějí, potřebuge také pohrúzet Zákona, a předkládá sám sobě od tud, že skrze hřích, gestliže genu powolowati bude, negen toliko tať w milosti a Láfce hogného Boha rozhnewá, ale se také obáwati musš, odtáhliby mu Bůh milost swau, aby w moc Dábla a geho zatracenému Králowstwj oddán nebyl. Zafowým spůsobem wystrjhá se wěřecj od hřichu. Gestliže wšak proti své vůli, z mdloby, w něčem pochybil, tať gest to genu na srdcy lito, že proto ani spočiwati nemůž: ale přichází naň weliká wzkost, pokorj se před Pánem Bohem, a uznáwase před nim býti winného, pro swau neposlušnost a wšlupěť, prosš wšak přitom tesklivým srdcem a se slzami Dce svého dobrotiwého, aby aspon swau milost genu neodňal, na budaucj pak čas genu moty propůgeil ku pečlivé wystraze, k modlitbě a k bdění.

V. Z tafowěto synowské Bázně Božj, kteraužto wjra do Srdce wšstěpuge, wywarugicj od hřichů, powstáwá také sražný Bog proti tomu wšsemu, což
geg

geg od každodennjho zřístu w milo-
 sti Boží zřahowati a k hřichu popau-
 zeti chce. gakožto gsau: Swět se
 swau žádostj Děj, žádostj těla, a Py-
 chau Žiwota; Pohorssenj plné příklady,
 glé towarystwo, marná čest a časné stat-
 ky. Žádné z těchto za tak mnoho sobě
 newáží, aby se sřze to od toho začatého
 běhu zřaziti dal; ale boguge zmužile pro-
 ti tomu; a to tak, gestli žeby w Posměch,
 Potupu, w Přenásledowánj snášseti, a
 neb také w zamordowán býti musel, mile
 rád se w to oddává, nebo tam se smrt
 geho wítězstwjm stala, a sřze to rosfeko
 Dábla, Swět, hřich, Pohanění a Po-
 tupu přemohl, a žádné z těch genu sřko-
 diti nemůž: Odtud se také Wjra witez-
 stwjm nazývá, kterěžto Swět pře-
 máhá. 1. Jan. V, 4. Z tohoto již bo-
 ge wjry, dá se poznati to, žeby nemo-
 žná wěc byla, aby s Wjrau a při
 Wjře swéwolné hřichy obstáti moh-
 li, gestto to gegjmu Přirození od-
 porné gest, a protož boguge proti tomu,
 a nigak ge trpěti nemůž. Nebo wjra

gest z Boha, hřích pak gest z Dávla. Z tohoto giž wšseho dáwa se jstředlně poznati, že opravdívá wjra.

VI. Dále tuto wlastnost má, že ce-
lého Člowěka ménj, a genu giný
smysl a náklonost wstřepuge, nežli
předtym měl. Nebo sřze wjrušlává se že
Syna hněwu Syn Lásky, že tím přichází
k Swětlu, že Smrti w život, že Zatracenj w
blahoslawenstwj, z králowstwj Sataná-
sse, do králowstwj Gezu Krysta; Kdež-
to potom sřze slovo w Srdcy ošwícen-
gsa, že wšsemu dobrému nabizen a w
každodennjm Bogi na proti hřichu wje-
a wjece k Obrazu Božjmu obnowován bý-
wá. Tuto také moc a Proměnu, kterážto
s wjrau nerozdjlně spogena gest, gish
Pobožnj Učitel těmito slovy wypisuge:
Wjra (pravj) gest Božské djlo w
nás, genž nás proměňuje, a znou-
rodj z Boha, mrtwj starého Ada-
ma, činj nás do konce giné lidi w
Srdcy, myslj, mjaňnj a wšskeh mo-
cech, a přinášj Duchu Swatého s
sebau; Kterýžto potom, gakožto Duch
Lá-

Lásky, w srdce geho Lásku rozlívá, tať
 je y on k bližnýmú swému w paubých
 skutech Lásky opliwati může, a swau wj-
 ru skutečně proskázati: Galat. V, 6.
 Tať tedy gest opravdivé wjry pravé
 Přirození a wlastnosti, kterěžto Duch
 Boží w kagichm, při a po zajmutj Wjry
 působj, mezy gimými tyto: 1) Že ona
 Zaslubu Krysta P. wysoce a dráže sobě
 wáží; 2) Radošť a Potěšení do srdce
 přináší; 3) A srdce né Lásku ku Pá-
 nu Bohu, Poslussenstwj a wděčno-
 sti porozbuzuge; 4) Oprawdivau
 Bázeň Boží sebau přináší; 5) Vla-
 proti Swětu a hřichu boguge, a po
 6) naposledy celeho Cłowěka promě-
 ňuge, a se tať strze Lásku delagj-
 ch wkazuge. Kde se tyto wlastnosti ne-
 nacházejí, tu se tať neimůž říci, žeby
 tam opravdivá wjra byla, ale gen ně-
 gať zformowaná, která na gazyku, gaťo
 Pěna na wodě sedj, a před Bohem nastřz
 nic neplatj, nic nespomůže, ani
 nic newykoná.

Některé Svědectví o
pravé Wjře Muže Božeho
D. Martina Luthera.

S V nacházíme mezi jinými zvláště tento omyl, že ač právě některý o wjře, sřze nižto ospravedlnění byti máme, káži, wšak je nebywa dostatečně vkázáno, kterak k té Wjře se přigiti má, a téměř wšickni gednu částku křestanského Wčení wynechawagi, bez kterěžto žádný rozuměti nemůž, coby Wjra byla a znamenala. Neb Kryslus dj. Luk. XXIV. abychom we gměnu geho kázali Pokání a odpustěnj hřichů. Ale nyní mnozí gen o Odpustěnj hřichů mluwj, a o Pokání právě nic, anebo gen malo: Gestto bez Pokání žádné Odpustěnj hřichů není. Nemůž se pak ani to bez Pokání rozuměti, coby odpustěnj hřichů bylo. A tať gestliže se odpustěnj hřichů káže, následuge, že se lidé domnjwagi, žeby siž měli

měli hříchů odpustěni, a tak zůstávají bezpečni a nevžitečni. Kteréžto věšši blaude a hřích gest, nežli vssecky bludy před temito časů se nacházeli, a gisté gest se čeho obáwati, gať Krystus dj, Matth. XII. aby poslednj věci nebyly horšši než prwnj. Protož musšime my kazatělu wyнауčovati a napomjnati, aby oni, gať powinni gsau, Ewangeliu cele kázali, a ne geden kausek bez druhého. Bůh zagisté dj, Deutr. IV. Nepřidáte (nic) k slovu, kteréz ga přikazugi wám, aniz vgmete od něho. W Džlu VII. Altemb. fol. 3. a. b.

Wjra žiwá gest a hybe se, ona proniká a měnj celého člověka. w 1. Německém džlu listu. 454.

O Wjře gest těm, kteríž gi neskusili to nemožné kwěrenj, žeby ona tak moená a sylná bylá. w II. džlu Německ. list. 30.

Nemožná to wěc tomu gest, aby ten práwě o wjře psal, a neb co práwě psáno, tomu wyrozuměl, který gegiho ducha, moc a Působeni s křizem, časem neokusyl. w I. Genesckém lat.

Kde není Chut ku Vězi, tam není to
srdce Bira, ale jen mrtvé domnění a
zdání, kteréžto gest bez mozku, moey,
vláhy a kosti; kde pak pravá živá Bi-
ra gest, ten může všechno přebýsti, bytby
meč aneb Oheň byl. w I. Ensl. 131.

Wjry Přirozenj gest hřejchý cýtiti, a
od nich mile oswobozenu býti. Když
twau mdlou a krehkost cýtis, a rádbyš
wjru měl, tedy děkuj Bohu: nebo to
gest gislé znamení, že tě Slovo Boží tre-
fio a dotlo, a tě cwičj, nutj a pudj:
Coby to bylo za wjru, kdyžby jin byl w
nj, a nemělby žádné tonuti a lekání w
srdci, křz kteréžto se Bira cwičiti musí?
w. III. Genensf. p. 162.

Gest takových mnoho, kteréž se gen do-
miniwagi, když na Krysta myslj, kterať on
trpěl, žeby již Krystus w nich byl, a neo-
znáwagi Wjru w Krysta za tu duchochutj
wěc Krysta w nás, aneb náššj wěc w Krystu
a se jim zdá, že (fides historica) wjra hy-
storičká (t. g. která nic jiné gen hystorii o
Krystu zná) žiwot wěčný dáwá, když na-
de wšim chtěgi mijiři býti, wynnyslegj,
a my-

a myslj o Krystu, a při tom wšem gegich
wsofecka Práce za nic neplatj. w Eysleb. II.
P. 198.

Krysta znáti neznamená podlé twáři,
gak S. Pawel dj, tělesně geho znáti, ale
wěděti, zač ho máme uznati, co my na
něm máme, a gak geg vjzwati, máme. w
VII. Jen. p. 68.

Wjra přigjmá Krysta, a má geg
přítomně, a obsahuge geg tak w sobě, ga-
ko Prsten drahý kámen obsahuge, a kdo
s takowau Wjrau, kterau on Krysta do
Srdce wgal, nalezen býwá, toho gisté-
ho, uznává a počítá Buh za sprawedlio-
wého. w VI. Altemb. f. 602.

Wjra gest opravdowý Divo, ona za-
gisté činj člověka, který ginač bjdně a křehké
stworěn gest, tak srdnatého (snělého) je
proto tak zhdne, až řícy může: Kdyby
wssickni Diáblowé na mne připadli, ano
wssickni Králowé, Cysarowé, Nebe y
zem se proti mně postawili, wssak předce
wěřim a gisté wim, že zadržán budu.
Wjra gest přeweliká wěc: nemůž se ge-
gi mocnost, Síla a wdainost nikdy dosti
wystihnauti. w I. Eysleb. p. 396.

Wjra gest žiwý a duchowńj Plamen,
 nimžto Srdce rozpálene, znowu zrozené
 a ku P. Bohu obrácene býwagi, takže
 žádagi, chti, činj, a gináč negsaur, neg
 gako Mogžissú Zákon w slowich wyhle-
 dáwá: o čemž Jerem. prawj kap. XXII.
 Dám zákon swúg do wnitřnosti ge-
 gich &c.

Fundamentní a hlawní Regule pro Zkusowánj Pravé Wiry.

I

S Edenkáždý z wás, kdož se ne-
 odřečne wšech věch, kterých
 miž wládne, nemůž býti mým
 včednjkem. Luk. XIV, 33. Toto gest
 ta neypředněgšj Fundamentní a připra-
 wugjey Regule opravdiveho Křestan-
 stwí: Podlé kterěžto Słowěť stákně w
 žiwotem, ano wšim, což Přirozenj na-
 stemu milého gest, směle wážití má, a
 wšse

Wesse žlé s radostí snáseti, cheeli dobrým
býti Křestanem.

II.

Gá gsem Cesta, Pravda, y žiwot,
žádný nepřichází k Otci než skrze
mne. Jan. XIV, 6. Toto gest druhá
fundamentní a hlavní Regule; Podle
čteréžto, když Srdce Člowěka od Stwo-
ření a sebe samého odvráceno gest, wse-
cku swau swatost, Blahoslawnstwj,
Pokog a Radost, roskoš, sláwu, bo-
hatstwj a wsecko w Pánu Gežisse hledá,
a gedině skrze Pána Gežisse k Bohu při-
giti se snažně vsyluge.

III.

Kdož wěř w me, gakož dj Pi-
smo, Křky z břicha geho poplinau
wody žiwé. Jan. VII, 38. Toto gest
třetí gruntowní a hlavní Regule, totiž,
kdo Pána Gežisse prawau Wrau při-
má, ten také darem Duchu swatého na-
plněn býwá (wers 39.) takže Potom s ta-
kowě Plnosti Srdce rozličné božské Dwo-

ce Ducha vyplývají, a takový člověk
 v království Božím žítí gest, kteráž gest
 Spravedlnost, Pokoj a Radost v Du-
 chu svatém.

IV.

Kdožby setrval až do konce, tenť
 spasen bude. Matth. XXIV, 13. To-
 to gest čtvrtá gruntovní a hlavní Re-
 gule řídící nás, abychom nebyli Poběhley
 k Zahynutí, ale věrjeh k zjškání Duffe.
 Žid. X, 38. 39.

V.

Kdož nebéře kříže svého a nená-
 sleduje mne, není mne hoden.
 Matth. X, 38. Toto gest pátá grun-
 tovní a hlavní Regule, v kteréžto se
 nám náměštj dáává: kdo všemu, co se
 geho tělu a krvi líbí, a pohodlné býti
 ždá, s radostj aneb dobrowolně neodde-
 pře, rovně tomu newděčen gest, je v gi-
 ných (při svém křesťanstv) Dnuch,
 bláznem a Potupau gest, aneb gedm
 řowem, všecky světské věci opustiti; a-
 le

le chce gessťe se swým Křestanstwím ho-
 dnost před swětem, své Pohodnosti, a
 hřissně zvyklosti zadržeti; tenť gest Bo-
 křytec, všinj křestan, a takowý nechť se
 neosinějí, tím se chlubiti, žeby on Kry-
 stů byl, kterýžto za nás, když sme my
 gessťe geho nepřátelé byli, spůsob slauze-
 bníka přigal, a tím neypowrženěgšim se
 stal; a co wje, tak zohavená byla nad
 gině lidi Osoba geho Izai. LIII, 4. Kdo
 pak 1) nic giněho nehledá, gen V. Gej-
 ři se libiti, 2) a Proto wšsemu odepře a
 jawaledykuje, ten má ano také dožige
 Sláwy na swém Spasyteli.

Amen.

Kazdodennj Rannj Modlitba.

Žehneyž mne Bože a Otče
 můj, a vinen, Powěť a očist
 mne w krvi Gejřisse, skrze swěho
 Duchu, Amen, Amen.

Modlitba, milý Otče! chwálím a swě-
 lebugi tě též y z této nocj, kte-
 raž

raž sy mi přežiti y z tohoto dne, kterýž
 sy mi dožiti dopustil. Denž, aby ten
 Božský, duchovní a nebeský život, kte-
 rýžto z tebe pochází, skrze Ducha milo-
 sti tvé ve mně obnoven byl, abych wj-
 ce ne gá žiw byl, ale Krystus we mně, a
 abych v Wjře w Syna Božjho wjdnychy
 obnowován býwal, tak abych kwětl a se
 zelenal jako Katolest Sprawedlnosti, to-
 bě ku chwále, a abych oplýwal živým a
 tobě libým owocem Ducha k vžitku a
 Službě Bližnjmu mému. Gá se tobě
 znovu oddávám, Otče můj, včiči se
 mnau, co se tobě libj, očist, přepal, a
 vpetni mne, abych opravdivým byl
 Křestanem, a k Božjmu Izraeli přiná-
 ležel, nad kterýmžto gest Pokog a Milo-
 srdensstwj. Žádné Sláwy swěta nežá-
 dám, gedině tvé Synowstwj; žádné
 Bohatstwj, gedině Sprawedlnost Sežj-
 šse Krysta; žádné Rozkoffe, gedině milo-
 sti bohaté Přebýwánj Ducha Swatého w
 mém Srdcy. D mau tělesnau Potřebu
 ty sám pečowati budeš. Nebo tys řekl:
 Nikoli nenechám tebe, aniž tě opustim.

Wssak

Však zachovej mne od Zahálky, a denž
 at pracuji, ne ze skauposti, ale ze srde-
 čné Lásky k Bližnímu mému. Denž at se
 Milosrdensktwj twé rozšíří na vssecky li-
 di, kterjžto na Dkrstku Swěta bydlejí,
 a dobrota twá nad vssecko twé Stvoře-
 nj. Rozpomeň se na djtky twé, kterjžto
 té magj a w gednotě ducha spogeni gsau
 gakožto žijí Rudowé pod gegich přebla-
 hoslawenau nevyšší hlawau Gejšsem
 Krystem. Denž at násse vssech modle-
 nj gest gedna modlitba před tebau, sřze
 Krysta, w kterémžto sy nás zamilowal.
 Budiž ty sám tém wěčnau odpłatau, kte-
 řjž mi Lásku prokazuj. Wzhledni na
 mé Protivníky očem milosrdným a od-
 pust jim, gako y gá ze Srdce jim od-
 paustřim. Vssecky mé Přibuzné kladu
 w twé láskawé Ruce. Dbece y Školj,
 Wrechnost y Pobdané tobě porauějm,
 můg Bože! Uch wzhledni na bjdny staw
 vssech Stawůw! Powstaň a spomož
 nám, aby Skáwa twá retowana, a vsse-
 ká bezbožnost wpléněna byla. Spo-
 mož wbohým a mizerným, kterjž k tobě
 wola-

wolagi. Pane! Bože můg nepohrděň
 mau modlitbau, ale wyslyš mne pro Syn-
 na twého milého Gežisse Krysta, Amen,
 to gešt: owšsem, owšsem, giště tak se stá-
 ti má. Amen.

Kajzdodennj Wečernj Modlitba.

Žehneňz mne Troggediný a
 wěčný Bůh, wšseligať žehneňz mne
 ty, Dče můg, we wěcech nebezřškých,
 w K. Gežissi.

S Swálmj a zwelebugi twé neyřwě-
 tégššj Gmėno, že sy mne wysly-
 šsel, a mau Modlitbau nepohrdě,
 kteraužto sem w dněššj Nannj hodinu
 před twůg swatý obličeg předněš. Mne
 sye gešt twá přediwná dobřota, pro mau
 mdlobu geště neywjce neznámá. Proto
 tě též tak cele a mocně chwálit nemohu,
 gať sem powinen, owšsem gať šřze twau
 miłost winšjugi a jádošim sem. Wššať
 předce

předce tě oslavuji Dítu můjní; Podlé
milosti tvé mně vdělené, gať za známé
y neznámé dobrodiní, až se tam dostanu,
kde ge rostecky poznati, ano y tebe samé-
ho w twáři w twář hleděti budu mocti.
Dokudž zde na Světe gsem, budu tě
zvlášt za ten milý kříž oslawowati, kte-
rýž ty mně gaťo Bědlníku Křysta každo,
denně nakládáš, aby dusse má tjm lépe
od jádostj Swěta tohoto odlaučena a křo-
bě připozena byla. Nynj gest opět dne
tohoto trápenj přemozeno, atak se wjd-
cky geden krok za druhým bjdý této na
zpět zanechává, a tjm bliže k nássi věčné
Sláwě přicházíme. Mezj tjm ty máš
s námi Poslowenj, a odpausťš náni
každodenně a to hogně rostecky násse hřj-
chy. Protož také y gá mám swobodný
Přístup k tobě, Otče můg, skrze křew S.
Křysta, kterážto mne obmyla a očistila
od rosteckh hřjchů mých. Gať weliká
gest lářka twá, že sy mne takowým spů-
sobem spasena učinil! Otče můg, ne-
odvrhugi milost twau od sebe, ač právě
poznáwám mé wšsupky a neetnosti. Tu
znáš,

ináš, je tužebná Srdce mého žádost gest,
 cele od toho osvobezenu býti, a že mi
 proto tento smrtedlný stánek těla mého
 obtížný gest, že se ktobé křjdlj wjry mé
 tak wynáseti nemohu, gať bych mile
 rád chtěl, anjž se s tebau cele spogiti, a
 le wždyčj od hřjcha, kterj se mne přj-
 drjžj, na zpět odtahowyn býwám. Wšak
 aspoň tuto milost semnau věiň, Otče
 můj, aby mé Křestanstwj až do mého
 Skonánj opravdivé bylo, a abych mi-
 lost twau na darmo nebral k mému ka-
 dodennjmu žrústu, na tom přestanu.
 Přiginiž mne k odpočimutj, milj Abba ne-
 bo se w ruce twé vkladám, a pod O-
 chranau a Obranu křjdel, w wěrné dů-
 wěrnosti w twau milost. Zawři ty sám
 mé Dci sřze twau Lásku Otcowskau, a ži-
 stau mezy tjm spogen sinau duffi, aby
 Satan žádné mocy na mně nenaležl.
 Wšak gšj ty Strážce a Pastjř Izrael-
 skj, kterjžto nespj ani nedřjme. Naciz
 negen mé Telo a Duffi, w wšecko, což
 sy mi wdělil, milostiwě chrániti a zach-
 wati; ale také wšech lidj we Swětě, a
 wšecko

vſecko tvé Stvoření, zvláſtĕ pak nad
 vſsemi tvými dĕtkami, vſsemi mými
 Spolu Bratřimi a ſeſtrami v Křiſtu, ſe
 ſmilovati ráciž, a vĕiſi gé také tohoto ve-
 čera mé vbohé modlitby vĕaſtnĕ, Otevři
 opět oči mé na den zytřegſſi, a naplň
 znovu Ťity mé chválau tvau, abych tě
 tak dlouho zvelebował, a tobĕ ku chvá-
 le žil, až večer tohoto caſného žiwota,
 po němž gá ſrdečně taužim, přikročí, a
 ty mne v hrob ě odpočinuti vložíš, a
 mne opět vzbudíš v ten pravý odpoči-
 nuti a radoſtný den dĕtek tvých, kdežto
 Slunce mé niĕdy nezapadne, ale ve vě-
 čné Pravdě a Svĕtloſti před tebau žiti
 budu, Amen.

Nĕkteré Piſničky.

Muž ſe gaſ Ráno, tak v ve-
 čer, gaſož v den Sobotnj a neb No-
 voroční ſpĕvati, nyní v novĕz Nĕ-
 meckĕ přeložená v ſložená.

Gdt Lob ein Schrift 16.

Gaſo:

Gato: Gejissi Sláwo mywyšši ic.

Shwáka Bohu kroť k věčnosti spěl
geden přeběhnul, w tom se duch
můg s tužebnosti, krobě w ghřivu
pozdmihnul. O Prameni mého žiti! z
něgž wšsecka milost se prýššiti, mé Dussi
k obživjenj.

2. Čtu Krotky, Dni y hodiny, ach! wšsak
y to předlauze, dočudž ten čas bude my-
ni, lbnž tě obegnu tuze. O žiwote! by
šurtedlnost šhlcená byla y wěčnost, abych
byl nesurtedlným.

3. Oheň twé Lásky páli mé Srdec, až
se zahřiwá, což we mně mám y w myšli
šwé, wšsecko s sebau spogiwá. Nás ty
we mně, a gá w tobě; wšsak wraucněg
wždy žádám sobě, bych hlauběg w tě pro-
niknul.

4. Přid! gest hlas Choti twé milé,
Přid! wolá twá vprjinná. Wolání
pausšti hlasšté, Přid spjš žádaný z da-
wna, Přid vkaž mi Obljčeg twůg, wšsak
ty nme znáš Beránku můg, že gsem gá
twá šnaubená.

5. Bud

5. Bud' wšak poručeno tobě, trefný čas y hodina; Ale znám, že libugeš sobě, Edyž tě, o hospodina! mé Srdce wolá y Nty běžie s chwátáním wšřeti, abych se s tebau potkal.

6. O! Edy by ty gen neprodlel, po-
čítám okamženi. Ach Přid! dočudž w
mně nevwidlel Křik Duffi mé tuzebny.
Přid pagednau giž w twé sláwě, Ty!
Choť twá srogj w Připrawě, Bedra sau
přepásana.

7. A Poněwadž Ducha twého Dleg roe
mně rozpustěn, y té mám wnitř blízké-
ho, gá pak w tebe roztopen, tak Blesť w
mně nemá Proměna, mage Lampu při-
pravenau, bych tě wesele přigal.

8. Dost mám, že mne od Lásky twé
giž nemůž odlaučit nic; a že se znáš gaf
Choťi své, směle wšsem w Děi sinjm říe:
a twá o života Knjze! Láska s sebau w
nebi swjže, oddáš mi dědictwj twé.

9. Protož tě chwálím z wděčnosti, že
se tento den (ten Deyden, tento Noč) strá-
wil; gaf též že z této časnosti opět se kroč
odbarwil: wšak krácejm rychle wjdy gestě,
dočudž

Dokudž nebudu w tom městě wrochnim Geruzalému.

10. Když y Kuce opusštené, a Kolena Klesagi, tu sahey Kuka twau spěšně, když w záwod bejie Kagi, Aby sřz moc twau mé Srdce zmocnilo se, a wždy prudce, wzhuru se w Nebe wznášel.

11. Eň nuž, gdi, Dusse y Wjře. Meden se odstrassiti, kústaň w tuhé běhu mjře; ni swětu omámiti: gestli se Běh nezdá spěšný, nahly gať Drel rozkosný, Křidly přestadké Lásky.

12. Giž Dusse má o Gezišsi! K tobě gest wyletěla, giž ty, gať Lásko neyšsi wysal, až y omdlela. Gdi giž, cožkoli z časnosti, giž gsem y milé wěčnosti; Woněwadž w Křystu žigi. Amen.

D Duchotwnim Bogi.

Es kostet viel ein Christ zu seyn.

Sracná gest Wěc Křestanem býť, a podle Smyslu Ducha žiwot wěsti, tu každy musy Těžkost mít, když

Edyž se má vždycky w Smrt Krystowau
nésti: A ač přemožena gedna Těžkost, to
nenj dost. :.:

2. Musim tu vždy po Hadich jít, kte-
rjž swüg Sed do nassich pat pauštěgi, tu
potřebj nad sebau bdít, ať njm Duffe na-
ssi nenakwassegi. Skuffenj to wědj, že
gest Wěc ta powážliwá. :.:

3. Wšak předce gest Práce hodna,
Edyž sobě kdo tuto Sláwu powáží, gjž tam
wěčné ten Šlowěš mjci má, kterjž se tu o
wěčné Wěcy snaží. Milost pak působj
že Šlowěš to, má za málo. :.:

4. Musime Dítj Boží býti, Papr-
šleč čistj, Swětlo w Swětle gasné, Tě-
lo Šlu s Čistotau musj mít, též y Slá-
wu, a wšeccko překrásné; Neb ho tam
Boží Krása podstatnj krásna činj. :.:

5. Tam tam Dítě Dtee shlédne, s po-
cýtěnjm neyšladšjch Nozkossj, čistj Po-
toš geg cele tam progde, k Šgednocenj
Boha s takowau Duffj. Kdož, co se tam
w Duchu diti bude, stihnaut může?

6. Tu se mu Maudrost cele dá, genž
žde o něj co Matka pečowala, Wěncem
; Pe.

z Perel ozdoby geg ona, aby co Nевěsta
Dussi poznala. Tam se to, o čemž tu
žádný newj, cele zgeroj.

7. Tam Radost zájivá Boží, co Bůh
má, bude též y w Bohu míti, též y Nebe
gemu k Službě stogi: O! draba Wěc
tam s Krystem živu býti: Dražšihy nic
nebude tam, ger Pán Bůh sám. :/:

8. Wzhůru Duchu! neodmléweg,
fřz Mocy Temnosti se prolomiti, což se
staráš o Sýlu? o pozneg, gať mnoho
Sýl Bůh ráčil zafšbiti. Gať rozáctný
po Prácy bude Pořeg, řdyž mine
Bog. :/:

Handwritten note in cursive:
 Für die Lieblich von Gott. Lohr
 Mon Gott und Herr. Manchen. Jahr 1736.
 Köfentlich

Im 211^a

ULB Halle

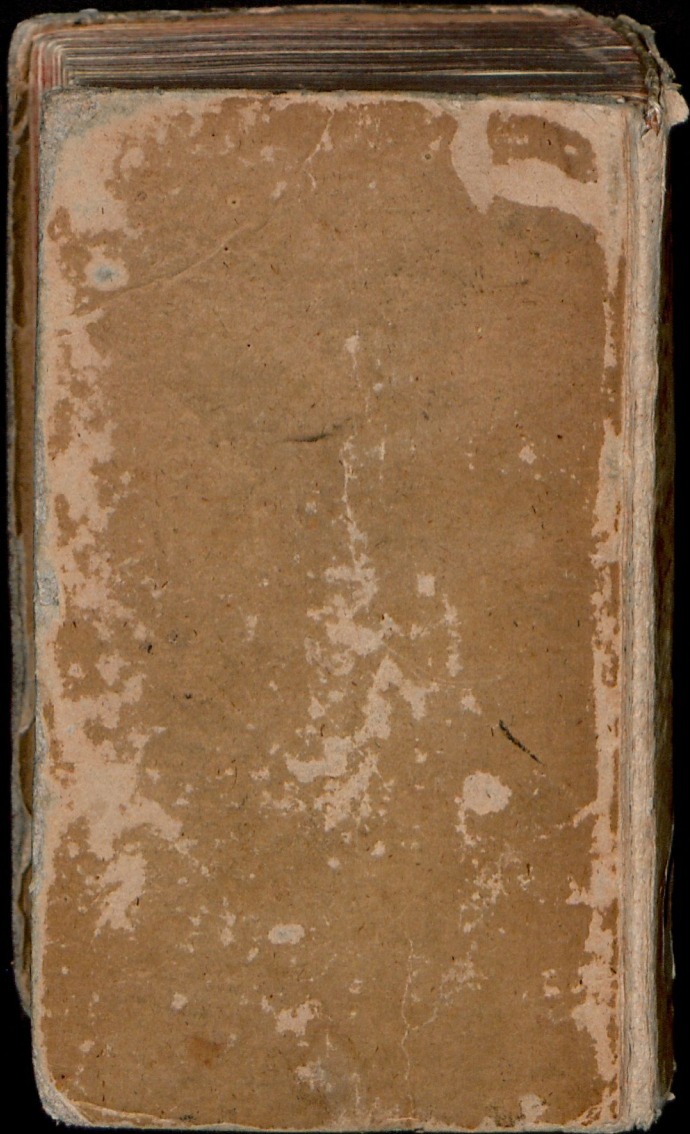
3

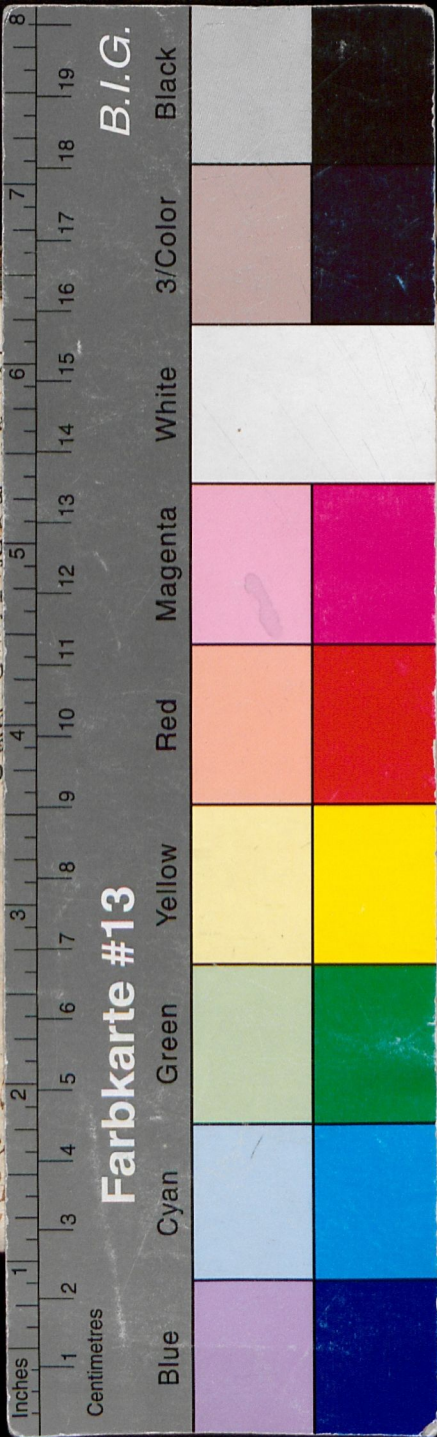
001 831 194

Sb.

M C

B.I.G.

Farbkarte #13

Black 3/Color White Magenta Red Yellow Green Cyan Blue

3

Naučení Sácatku Křesťanského Svědka,

w čtyřech částkách obsahené

I.
W důkladném Nawedení k pravé-
mu Pokání, a Wjře w Boha.

II.
W sprostné Zprávě, kterak Písma
swatá k vžitě nénu Wzdělání čteno býti má.

III.
W Naučení podlé Písma swatého da-
ném, kterak se pravě a Bohu libě mo-
dliti máme.

IV.
W kratičkém Zkussowání, zdalíž opravdi-
wau Wjru w Krysta máme neb ne?
Z německého gazyku přeložené,
a Na žádost pobožných lidí po druhý krát wydané

Henrycha Milde

ze Sslagenthina w Knížectwí Magdeburckem.

Wytisštěno w Halli
w Jana Justina Gebauera, Roku 1736.

